

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA KONĚ

2022

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

ZDROJE INFORMACÍ, ZPRACOVATELÉ PODKLADŮ:

Asociace chovatelů huculského koně, z.s.
Asociace chovatelů miniaturních koní
Asociace chovatelů plnokrevných arabských koní, z.s.
Asociace svazů chovatelů koní České republiky, z.s.
Celní správa ČR
Centrum slezského norika, z.s.
Česká Asociace Connemara Pony, z.s.
Česká hiporehabilitační společnost, z.s.
Česká jezdecká federace
Česká klusácká asociace, z.s.
Českomoravská společnost chovatelů, a.s.
Český statistický úřad
Český svaz chovatelů haflingů, z.s.
Český svaz chovatelů velšských koní, z.s.
Český teplokrevník, z.s.
ICCR, z.s. - Irish Cob the Czech Republic, z.s.
Jockey Club České republiky
Klub chovatelů a přátel oslů, z.s.
Ministerstvo zemědělství
Národní hřebčín Kladruby nad Labem, s.p.o.
Státní veterinární správa
Svaz chovatelů a příznivců moravského teplokrevníka, z.s.
Svaz chovatelů Českého trakéna, z.s.
Svaz chovatelů koní Kinských, z.s.
Svaz chovatelů Lipického koně ČR z.s.
Svaz chovatelů Shagya Araba v České republice, z.s.
Svaz chovatelů shetlandských pony, z.s.
Svaz chovatelů slovenského teplokrevníka v České republice, z.s.
Svaz chovatelů Českomoravského belgického koně ČR, z.s.
Svaz chovatelů a přátel norika, z.s.
Svaz chovatelů Českého sportovního pony, z.s.

Odbor živočišných komodit a ochrany zvířat MZe

Autorky:

Ing. Martina Krejčí, Ph.D., MZe
Ing. Kateřina Nevečeřalová, MZe

Ředitel Odboru živočišných komodit a ochrany zvířat:

Ing. Pavel Hakl, MZe

Autorky touto cestou děkují za spolupráci všem uvedeným organizacím a jejich odborným pracovníkům.

Situační a výhledové zprávy jsou pro všechny podnikatelské subjekty k dispozici na internetu na adrese: www.eagri.cz.

Situační a výhledové zprávy jsou pro všechny zájemce z řad chovatelů, studentů, pedagogů odborných škol a podnikatelských subjektů a dalších k dispozici také na internetu na adrese: www.eagri.cz.

Autor fotografie:

shutterstock/Henk Osinga Photography

Vydalo: Ministerstvo zemědělství, Těšnov 65/17, I 10 00 Praha I
Internet: www.eagri.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-679-8, ISSN 1211-7692, MK ČR E 11003

Tisk: Ústav zemědělské ekonomiky a informací, www.uzei.cz

SITUAČNÍ
A VÝHLEDOVÁ
ZPRÁVA
KONĚ

PROSINEC
2022

OBSAH

Úvod	3
Souhrn	3
Význam a využití koní.	4
Chov koní	5
Zahraniční obchod	12
Plemena koní v České republice	16
Legislativa v chovu koní.	51
Dotační politika v chovu koní v České republice	55
Vzdělání.	65

ÚVOD

Situační a výhledová zpráva Koně 2022 má za cíl informovat odbornou i laickou veřejnost, zástupce příslušných vzdělávacích institucí a studenty zemědělských škol o vývoji a aktuální situaci v sektoru koní v České republice. Zpráva dále popisuje význam a využití koní, detailně představuje jednotlivá plemena koní, pro která se v České republice vede Plemenná kniha. V neposlední řadě poskytuje zdroj informací o legislativě, dotačních programech, zahraničním obchodě a vzdělávacích institucích zaměřených na koně.

Situační a výhledová zpráva je v elektronické verzi k dispozici na internetové adrese <https://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/publikace-a-dokumenty/situacni-a-vyhledove-zpravy/>

SOUHRN

Koně jsou chováni jako zvířata hospodářská nebo zvířata v zájmovém chovu. Avšak dle Zákona 154/2000 Sb. o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon) jsou považována za zvířata hospodářská. Hospodářská zvířata jsou ta, která jsou chována pro produkci živočišných produktů nebo pro další hospodářské nebo podnikatelské účely (např. koně pro jezdeckví či pro práci v lese apod.).

Podle údajů z ústřední evidence koní bylo k 31. 12. 2022 v České republice chováno 101 887 ks koní. V meziročním srovnání 2022/21 se jedná o nárůst počtu koní o 2,6 %. Ačkoliv počty koní mají z dlouhodobého hlediska rostoucí tendenci, dochází ke snížení počtu reprodukčně využívaných klisen, který se následně odráží i na počtu narozených hříbat. V roce 2022 se narodilo 2 564 hříbat, a ve srovnání s předchozím rokem došlo k 14% poklesu (-416 ks) stavů.

Co se týče plemenné struktury koní chovaných na našem území v roce 2022, je dosud nejpočetnějším plemenem český teplokrevník, který tvořil 16,6 % ze všech chovaných koní v České republice. Druhé nejpočetnější plemeno reprezentuje s podílem 8,9 % anglický plnokrevník a následující příčky zaujímá ve své početnosti skupina velšských plemen pony a kob (3,9 %) a slovenský teplokrevník (3,4 %). Souběžně s růstem početních stavů koní, zůstává bohužel podíl koní bez plemenné příslušnosti stále vysoký. V roce 2022 představovali koně bez plemenné příslušnosti 29,35% podíl z celkového počtu koní

Mezi plemena, která mají v České republice statut genetických zdrojů patří: **starokladrubský kůň, českomoravský belgický kůň, huculský kůň a slezský norik.**

Bilance zahraničního obchodu s koňským nebo oslím masem, masem z mul nebo mezků vykazuje dlouhodobě záporné hmotnostní i finanční saldo. Rozdíl mezi vývozem a dovozem v roce 2022 představoval 81,21 tun koňského masa (-7 411 343 Kč). V meziročním srovnání 2022/2021 činil nárůst dovozu 9,91 t (+13,3 %). Vývoz v tomto roce zaznamenal ve srovnání s rokem 2021 pokles o 1,67 t (-34 %). Trend dovozu koňského masa do České republiky má z dlouhodobého hlediska spíše sestupnou tendenci, jeho vývoz ve sledovaných letech značně kolísá v rozsahu 2 až 23,7 t.

VÝZNAM A VYUŽITÍ KONÍ

Chov koní, který v minulosti na rozdíl od západních zemí několikrát stagnoval, má přesto v České republice dlouhodobou tradici. V současné době prochází složitým vývojem a naráží na celou řadu zvláště ekonomických problémů. Dochází k ukončování chovatelských tradic a vytrácí se tzv. fandovství a zaujetí chovatelů, bez kterých se chov koní v budoucnosti neobejde.

S rozvojem technického pokroku a vývojem civilizace se měnila úloha chovu koní ve společnosti. Zpočátku byli koně jedním ze zdrojů potravy. Později se využívali jako tažná, jezdecká a soumarská zvířata. Nezastupitelnou úlohu měli koně v zemědělství, lesnictví a armádě. S rozvojem techniky se význam chovu koní v těchto oblastech snižoval. V současné době jsou koně součástí zemědělství (chov koní a lesnictví) a využívají se hlavně ve sportu a při volnočasových aktivitách.

Význam a využití koní v současnosti:

- chov
- jezdecké disciplíny registrované pod Českou jezdeckou federací
 - Česká jezdecká federace (ČJF) je sportovní svaz, který organizuje jezdecký sport v České republice. Je členem Mezinárodní jezdecké federace (FEI), Evropské jezdecké federace (EEF), Českého olympijského výboru (ČOV) a České unie sportu (ČUS). ČJF zastřešuje následující jezdecké disciplíny: skoky, drezura (paradrezura), všestrannost, vytrvalost, spřežení, voltiž (paravoltiž), reining a pony sport
- dostihy
 - cvalové (rovinové a překážkové – proutěné překážky, steeplechase, steeplechase cros country) a klusácké dostihy
 - v České republice je v současnosti 9 cvalových závodišť a 3 klusácká závodiště
- rekreační ježdění a hobby
- hiporehabilitace – obory v hiporehabilitaci
 - hipoterapie ve fyzioterapii a ergoterapii
 - hiporehabilitace v pedagogické a sociální praxi
 - hipoterapie v psychiatrii a psychologii
- turistika
 - v sedle, v záprahu
- lesnictví
 - koně jako pracovní síla slouží k přibližování dřeva ve zvláště chráněných územích nebo v lokalitách nepřístupných pro lesnické stroje a traktory
- jízdní policie
 - Policie ČR a městská policie
 - důležitý je vhodný výběr služebního koně, posuzuje se jeho exteriér, chody, zdravotní stav a v neposlední řadě jeho charakterové vlastnosti
 - pro služební účely se využívají např. tato plemena: starokladrubský kůň, český a slovenský teplokrevník, nonius a další
- produkce surovin
 - maso, mléko, kůže, žíně, srst, kopyta, hnůj, produkce krevního séra a očkovacích látek pro humánní a veterinární lékařství
- ostatní
 - chovatelské přehlídky, výstavy, jezdecké a chovatelské dny, turistické použití fiakrů, film, folklor (Jízda králů, aj.), moderní pětiboj, koňské pólo, hubertova jízda, pushball a skijöring

CHOV KONÍ

Organizace chovu koní v České republice

Chov koní, i když plní i jiné funkce než ostatní hospodářská zvířata, spadá do oblasti zemědělské výroby. Podle zákona č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „plemenářský zákon“), i v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1012, ze dne 8. června 2016, o zootechnických a genealogických podmínkách pro plemenitbu čistokrevných plemenných zvířat, hybridních plemenných prasat a jejich zárodečných produktů v Unii, pro obchod s nimi a pro jejich vstup do Unie, o změně nařízení (EU) č. 652/2014 a směrnic Rady 89/608/EHS a 90/425/EHS a o zrušení některých aktů v oblasti plemenitby zvířat (dále jen „nařízení o plemenných zvířatech“) jsou koně hospodářskými zvířaty.

K 31. 12. 2022 působilo v České republice 13 uznaných chovatelských sdružení pro šlechtění 23 plemen koní. Jedná se o následující plemena: český teplokrevník, anglický plnokrevník, klusák, slovenský teplokrevník, kůň Kinský, moravský teplokrevník, český trakén, českomoravský belgický kůň, český norik, slezský norik, hafling, arabský kůň, plnokrevný arabský kůň, Shagya arab, irský cob, lipický kůň, starokladrubský kůň, velšská plemena pony a kob, connemara pony, huculský kůň, český sportovní pony, minihorse, shetlandský pony.

Z toho starokladrubský kůň, českomoravský belgický kůň a slezský norik jsou zařazeni do Národního programu konzervace a využívání genetických zdrojů zvířat významných pro výživu a zemědělství. K těmto speciálně chráněným plemenům náleží ještě populace huculského koně, jehož významná část je chována právě v České republice.

Samostatné postavení v rámci šlechtitelského procesu má Národní hřebčín v Kladruzech nad Labem, s.p.o., s úkolem udržet nejstarší české původní plemeno, chov starokladrubského bělouše a v hřebčíně Slatiňany chov starokladrubského vraníka.

Vývoj stavu koní v České republice

Úroveň a stav chovu koní je vždy odrazem ekonomické a kulturní situace státu. Lze jen doufat, že dřívější snižování stavů koní v České republice bylo jen přechodné a narůst jejich počtu v posledním období bude trvalý. Od roku 1997 dochází v chovu koní v České republice k neustálému zvyšování početních stavů.

Vývoj stavů koní v ČR podle Ústřední evidence koní

Rok	ČSÚ koně celkem	ÚEK koňovití celkem	ÚEK koně	ÚEK osli a ostatní
2002	20 891	38 766	38 754	12
2003	20 140	43 725	43 708	17
2004	20 371	49 512	49 482	30
2005	20 561	54 956	54 884	72
2006	22 883	59 165	59 022	143
2007	24 009	63 196	63 033	163
2008	27 274	66 671	66 386	285
2009	28 030	71 515	71 223	292

Rok	ČSÚ koně celkem	ÚEK koňovítí celkem	ÚEK koně	ÚEK osli a ostatní
2011	31 068	76 835	76 365	470
2012	33 175	80 073	79 473	600
2013	34 281	81 792	81 124	668
2014	32 925	82 901	82 105	796
2015	33 716	85 654	84 703	951
2016	32 133	88 347	87 287	1 060
2017	34 548	91 365	90 219	1 146
2018	35 181	94 013	92 735	1 278
2019	36 908	96 314	94 906	1 408
2020	38 087	98 702	97 172	1 530
2021	33 213	100 899	99 260	1 639
2022	37 087	103 662	101 887	1 775

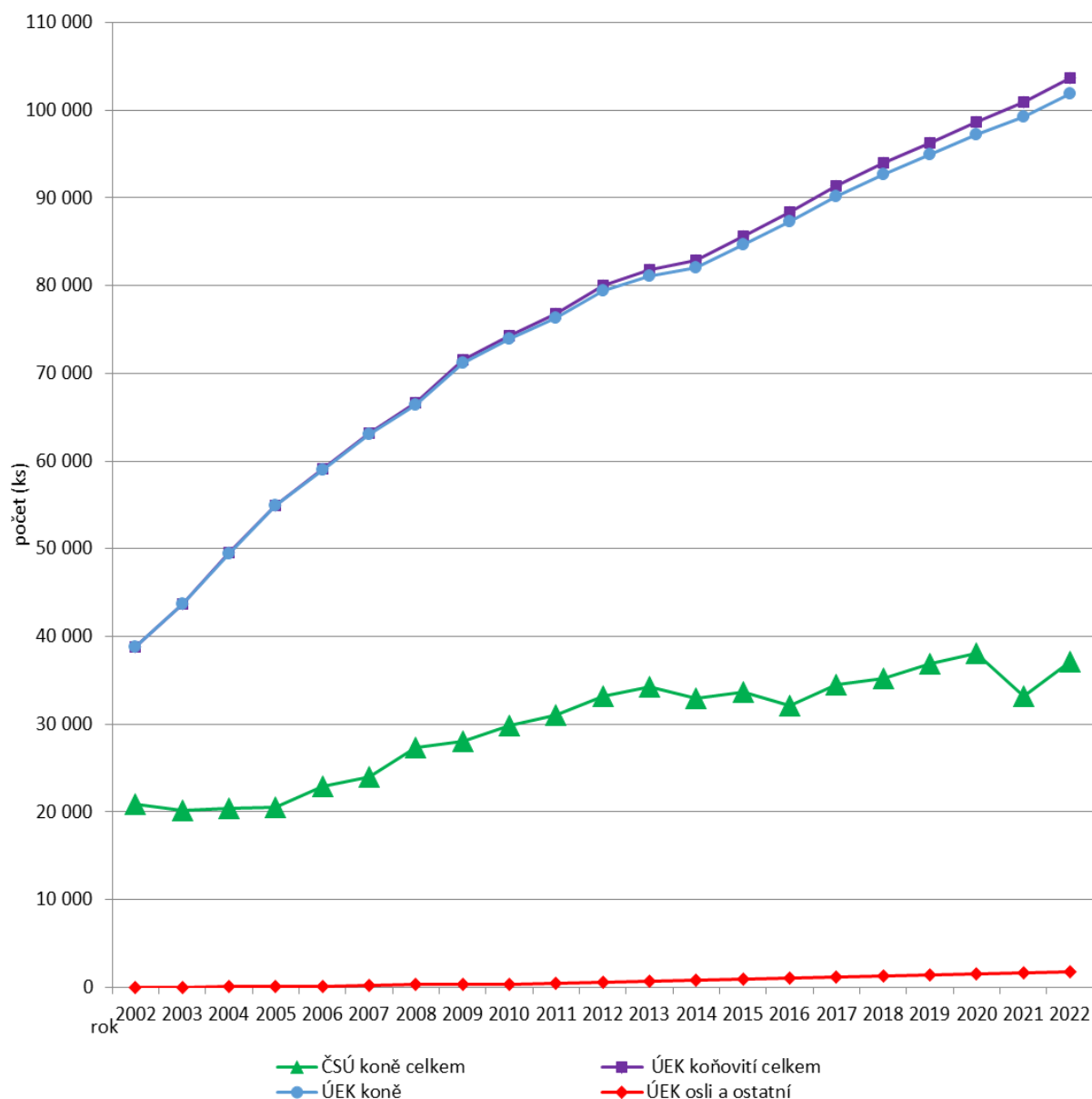
Zdroj: Ústřední evidence koní, ČSÚ – Soupis hospodářských zvířat

Poznámka: * Soupis hospodářských zvířat v roce 2002 zaznamenal změny, které nejsou srovnatelné s předchozí časovou řadou. Publikované výsledky za Českou republiku jsou bez doodhadů počtu zvířat za podlimitní jednotky („hobby aktivity“ obyvatelstva). V roce 2003 došlo k další změně – soupis hospodářských zvířat je k 1. 4. kalendářního roku.

Údaje sloužící jako podklad ke zhodnocení vývoje stavů koní vychází ze dvou informačních zdrojů, Českého statistického úřadu (ČSÚ) a Ústřední evidence koní. Rozdíly v celkovém počtu koní při porovnání údajů uvedených v tabulce jsou způsobeny změnou metodiky ČSÚ pro přípravu Soupisu hospodářských zvířat, a to od roku 2002. Podle nové metodiky nejsou do soupisu koní podle ČSÚ zahrnovány všechny chovy (tzv. „hobby aktivity“ obyvatelstva). Reálné stavy koní v ČR jsou dle Ústřední evidence koní.

Podle údajů z ústřední evidence koní bylo k 31. 12. 2022 v České republice chováno 101 887 ks koní. V meziročním srovnání 2022/21 se jedná o nárůst počtu koní o 2,6 %. Ačkoliv počty koní mají z dlouhodobého hlediska rostoucí tendenci, dochází ke snížení počtu reprodukčně využívaných klisen, který se následně odráží i na počtu narozených hříbat. V roce 2022 se narodilo 2 564 hříbat, a ve srovnání s předchozím rokem došlo k 2,5% poklesu (-67 ks) stavů.

Stavy koňovitých v ČR 2002–2022

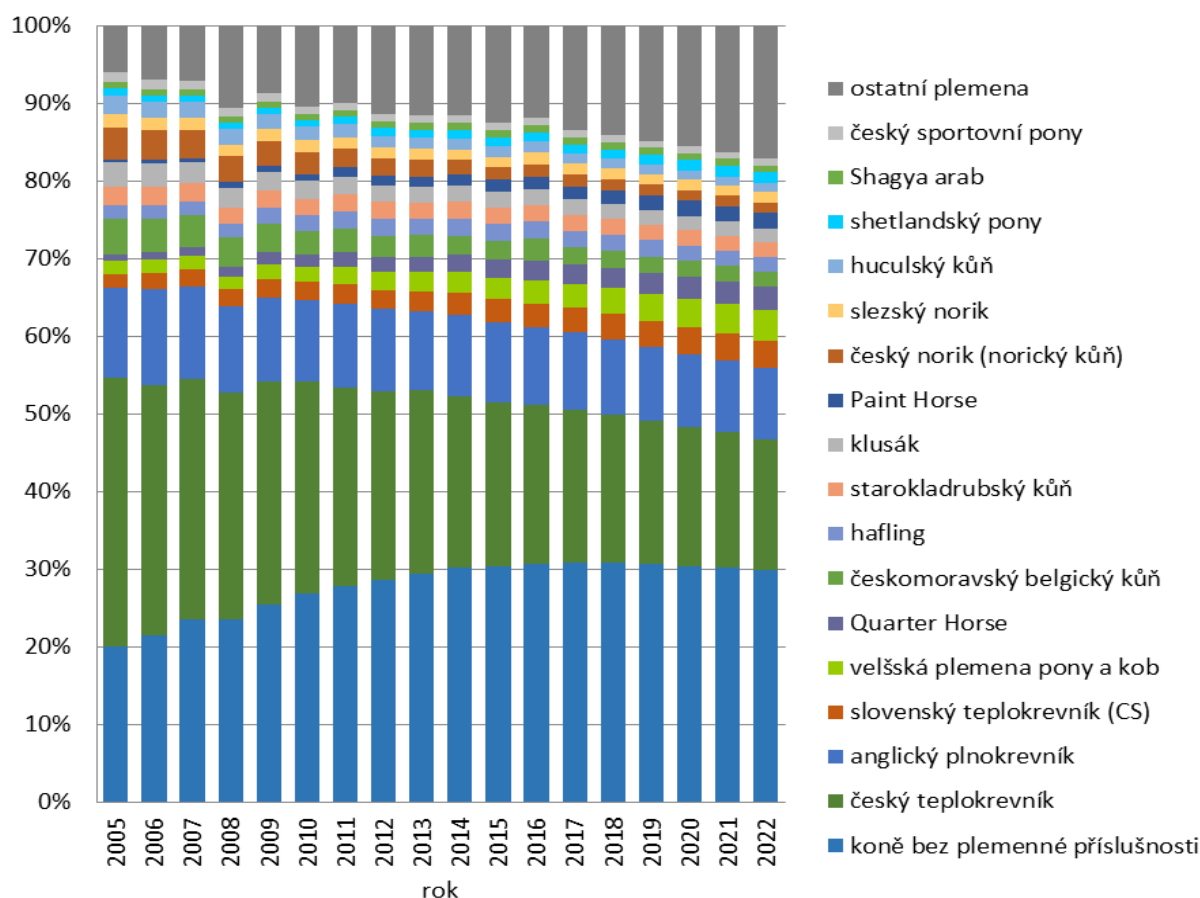
Zdroj: ČSÚ – Soupis hospodářských zvířat, Ústřední evidence koní

Poznámka: Soupis hospodářských zvířat ČSÚ v roce 2002 zaznamenal změny, které nejsou srovnatelné s předchozí časovou řadou. Publikované výsledky za Českou republiku jsou bez doodhadů počtu zvířat za podlimitní jednotky („hobby aktivity“ obyvatelstva).

Stavy koňovitých v ČR 2002–2022

Co se týče plemenné struktury koní chovaných na našem území v roce 2022, je dosud nejpočetnějším plemenem český teplokrevník, který tvořil 16,6 % ze všech chovaných koní v České republice. Druhé nejpočetnější plemeno reprezentuje s podílem 8,9 % anglický plnokrevník a následující příčky zaujímá ve své početnosti skupina velšských plemen pony a kob (3,9 %) a slovenský teplokrevník (3,4 %). Souběžně s růstem početních stavů koní, zůstává bohužel podíl koní bez plemenné příslušnosti stále vysoký. V roce 2022 představovali koně bez plemenné příslušnosti 29,35% podíl z celkového počtu koní.

Zastoupení plemen (%)

Zdroj: Ústřední evidence koní

Mezi plemena, která mají v České republice statut genetických zdrojů patří: starokladrubský kůň, českomoravský belgický kůň, huculský kůň a slezský norik. Za genetický zdroj se označuje jakýkoliv materiál rostlinného, živočišného nebo mikrobiálního původu obsahující funkční jednotky dědičnosti a mající aktuální nebo potenciální význam pro lidstvo. Do české legislativy byla tato mezinárodní úmluva začleněna jako Sdělení ministerstva zahraničí č. 134/1999 Sb., o sjednání Úmluvy o biologické rozmanitosti.

Hříbata

Počty koní mají v České republice dlouhodobě rostoucí tendenci, ale v posledních letech dochází ke snížení počtu reprodukčně využívaných klisen. Produkce hříbat se stává v současné době ekonomicky neefektivní záležitostí.

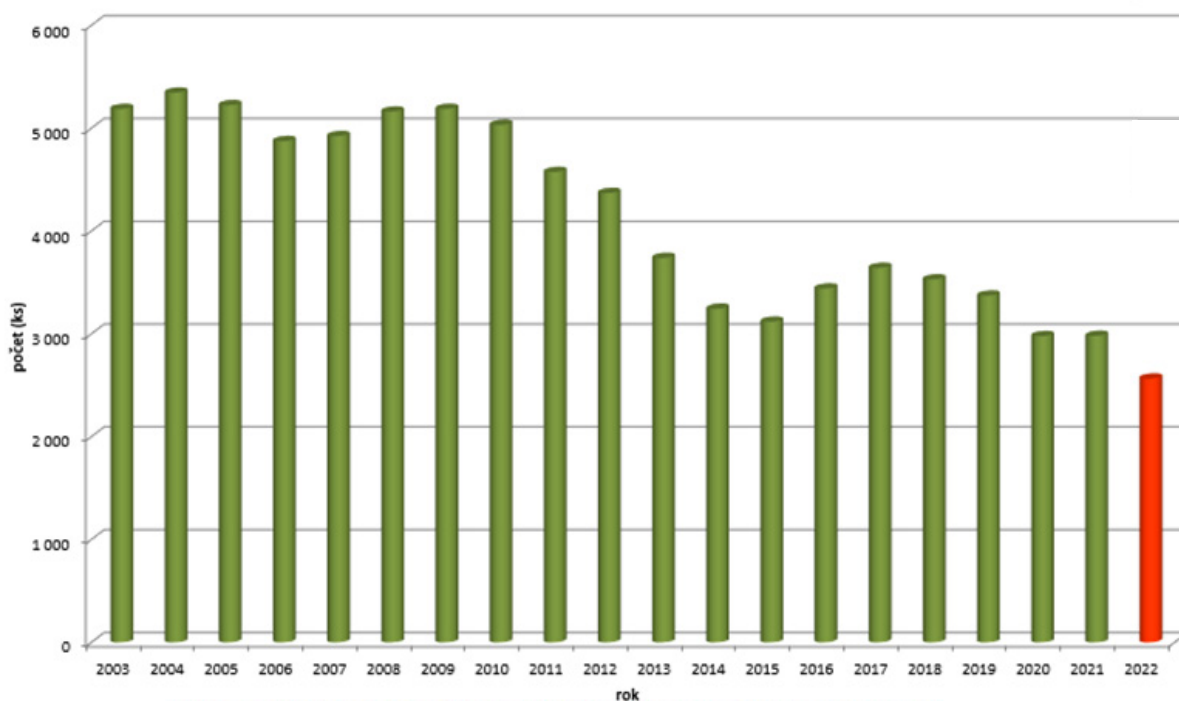
Od roku 2003 došlo k poklesu počtu narozených hříbat o 50,6 % (-2 622 ks) vzhledem k roku 2022. Nejvyšší meziroční pokles byl zaznamenán v roce 2013 (-14,5 %), a to o 632 ks oproti předchozímu roku. Naopak nejvyššího meziročního nárůstu narozených hříbat bylo dosaženo v roce 2016 (+10,4 %).

Ve srovnání roku 2022 s rokem 2021, došlo k meziročnímu poklesu počtu narozených hříbat o 14 % (-416 ks) z 2 980 ks na 2 564 ks. Údaje nelze považovat za definitivní, budou upraveny o hříbata, která budou ještě ohlášena.

Počty narozených hříbat v ČR podle ústřední evidence koní

rok	počet hříbat
2003	5186
2004	5344
2005	5223
2006	4873
2007	4922
2008	5160
2009	5187
2010	5031
2011	4573
2012	4369
2013	3737
2014	3243
2015	3117
2016	3440
2017	3641
2018	3529
2019	3371
2020	2977
2021	2980
2022	2564

Zdroj: Ústřední evidence koní

Počty narozených hříbat v ČR 2003–2022

Zdroj: Ústřední evidence koní

Poznámka: Údaj za poslední rok nelze považovat za vypovídající, bude upraven o hřebata později zaregistrovaná

Majitelé

Až na výjimky, můžeme v České republice zaznamenat klesající tendenci při srovnání stavů koní s počty změn majitele. V roce 2003 tvořilo počet změn majitele z celkového počtu koní 17 % a v roce 2022 bylo těchto změn pouze 8,3 %.

Počty změn majitelů koní v ČR 2003–2022

rok	počet změn majitele v ČR	počet koní
2003	7 550	43 708
2004	8 071	49 482
2005	8 704	54 884
2006	9 169	59 022
2007	9 519	63 033
2008	10 407	66 386
2009	10 476	71 223
2010	11 360	73 932
2011	11 173	76 365
2012	10 518	79 473
2013	10 553	81 124
2014	10 895	82 105
2015	11 186	84 703
2016	10 696	87 287
2017	9 992	90 219
2018	10 209	92 735
2019	8 719	94 906
2020	10 796	97 172
2021	10 360	99 260
2022	8 450	101 887

Zdroj: Ústřední evidence koní

Jatečná zvířata

Množství poražených koní má v České republice klesající tendenci. Podíl poražených koní (z celkového počtu poražených velkých zvířat) tvořil 0,0062 % v roce 2016 a pouhých 0,0023 % v roce 2022. Počet poražených koní v roce 2022 ukázal ve srovnání s rokem 2017 pokles o 51 % (-61 ks). Data v tabulkách dokládají skutečnost, že konzumace koňského masa (koniny) není v České republice příliš rozšířená.

Počty prohlídek jatečných zvířat v ČR v roce 2017–2022 (ks)

Kategorie zvířat	2017	2018	2019	2020	2021	2022
skot, telata	244 249	256 594	256 288	253 830	251 834	240 200
prasata	2 374 022	2 342 882	2 341 308	2 313 393	2 386 289	2 278 185
ovce, jehňata	16 778	17 972	17 138	12 667	9 855	8 560
kozy, kůzlata	918	1 098	1 352	1 235	1 082	998
koně, hříbata	120	150	88	98	77	59
celkem	2 636 087	2 618 696	2 616 174	2 581 223	2 649 137	2 528 002

Zdroj: SVS ČR

Výroba masa v ČR v letech 2016–2022 (jatečná hmotnost v t)

Kategorie	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
hovězí a telecí	71 932	67 714	71 579	72 892	72 518	72 552	63 583
vepřové	220 334	211 001	210 910	209 604	211 436	217 008	208 634
skopové a kozí	181	193	233	223	158	130	129
drůbeží (a pštrosi)	156 492	158 906	164 261	168 044	170 725	177 157	169 964
koňské	27	22	27	11	9	9	7
celkem	448 967	437 835	447 010	450 774	466 856	401 559	447 317

Zdroj: ČSÚ – Výroba masa

Výroba koňského masa zaznamenává v České republice neustále klesající trend (kromě roku 2018). Podíl koňského masa z celkového počtu vyrobeného masa tvořil 0,006 % v roce 2016 a 0,002 % v roce 2022.

ZAHRANIČNÍ OBCHOD

Situace na domácím trhu s koňmi vykazuje za posledních 13 let záporné saldo. Podle údajů z Ústřední evidence koní je celkový počet vyvezených koní nižší než dovezených. V roce 2022 bylo vyvezeno celkem 619 koní. V porovnání s rokem 2021 došlo v roce 2022 k poklesu vývozu o 15 % (-113 ks). Nejvíce koní se roku 2022 vyvezlo do Polska 34 % (211 ks), které bylo následované Německem 19 % (118 ks), Slovenskem 15 % (94 ks) a Rakouskem 7 % (43 ks).

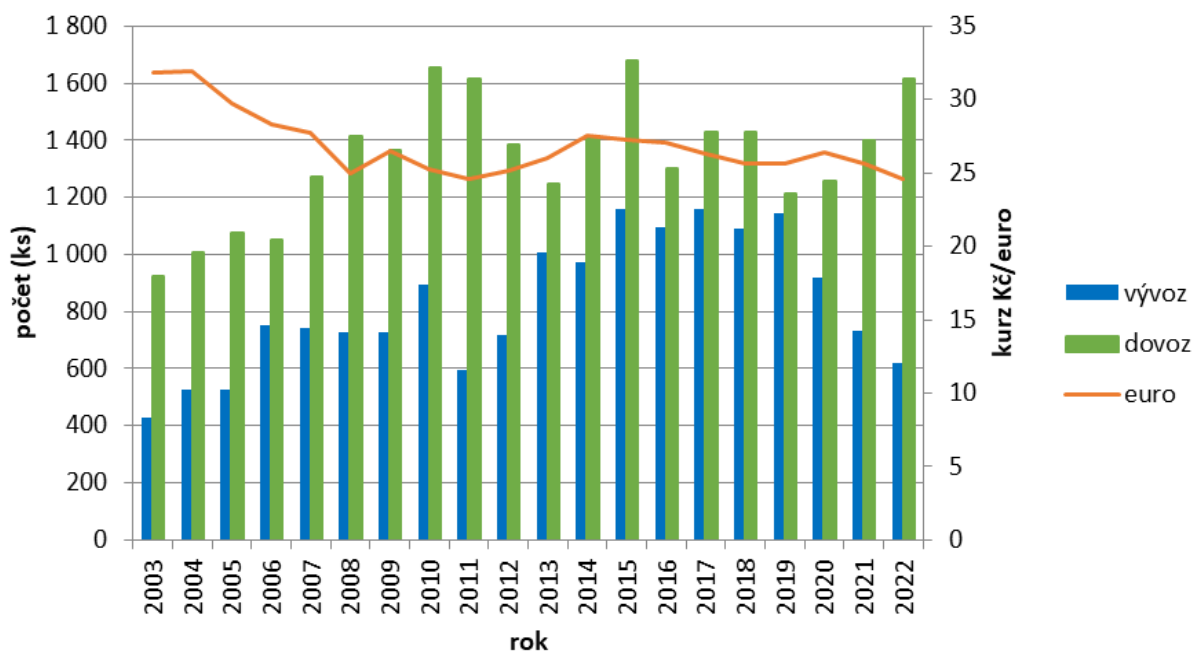
V roce 2022 se do České republiky dovezlo 1 614 ks koní. Dovozy ze zahraničí mají od roku 2018 stoupající trend, v meziročním srovnání 2022/2021 došlo k nárůstu dovozu o 15,2 % (+213 ks).

Dovoz a vývoz koní v roce 2009–2022 (ks)

Rok	Dovoz	Vývoz
2009	1 366	726
2010	1 654	895
2011	1 616	593
2012	1 386	720
2013	1 248	1 007
2014	1 413	972
2015	1 679	1 158
2016	1 300	1 093
2017	1 427	1 159
2018	1 427	1 088
2019	1 212	1 144
2020	1 255	918
2021	1 401	732
2022	1 614	619

Zdroj: Ústřední evidence koní

Počty dovezených a vyvezených koní v letech 2003–2022

Země vývozu koní v roce 2010–2022 (ks)

Země	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Maďarsko	21	6	9	30	8	4	1	7	9	12	7	5	6
Polsko	97	79	134	161	165	271	437	497	422	460	406	242	211
Německo	131	126	96	189	212	200	170	164	187	162	156	164	118
Rakousko	183	51	56	67	60	102	100	73	46	104	46	72	43
Nizozemsko	11	20	26	18	28	43	43	29	26	15	13	22	16
Spojené království	10	4	11	6	6	5	3	10	9	4	5	5	0
Irsko	0	0	1	4	3	5	0	4	2	3	2	1	0
Francie	5	12	11	11	5	7	8	31	11	10	8	1	8
Švédsko	4	2	3	5	9	7	9	6	6	5	3	7	2
Itálie	17	9	13	13	13	16	13	13	16	15	15	15	14
Rumunsko	0	0	0	0	0	1	0	8	2	1	2	0	0
Belgie	6	18	9	14	9	29	13	8	10	16	5	18	2
Dánsko	4	5	3	1	1	3	6	3	3	5	4	4	2
Španělsko	2	2	0	3	1	3	1	1	2	3	0	1	2
Řecko	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Lucembursko	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	0
Finsko	3	0	0	0	0	1	0	0	0	0	4	3	1
Litva	5	0	0	0	0	2	0	5	0	0	3	1	0
Slovensko	119	128	130	213	234	237	120	160	152	153	140	100	94
Estonsko	3	0	0	2	0	7	1	1	0	1	0	0	1
Slovinsko	3	0	4	1	0	0	1	3	0	3	2	3	2
Portugalsko	1	0	0	0	0	0	0	0	1	3	0	0	1
Bulharsko	1	0	1	2	0	0	0	0	0	2	2	0	1
Chorvatsko	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	0	0
Kypr	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
do 3. země nebo země neurčena*	269	129	213	266	216	215	166	136	182	166	93	26	51

Zdroj: Ústřední evidence koní

Poznámka: * případně zůstal majitel v ČR.

Tabulka výše popisuje vývoj exportu koní z České republiky v letech 2010 až 2022. Největšími dovozci koní jsou tradičně Polsko a Německo. Mezi další významné země, které dovážejí z České republiky koně také patří Slovensko a Rakousko.

Zahraniční obchod: Koňské maso, oslí maso, maso z mul nebo mezků, čerstvé, chlazené nebo zmrazené

Bilance zahraničního obchodu s koňským nebo oslím masem, masem z mul nebo mezků vykazuje dlouhodobě záporné hmotnostní i finanční saldo. Rozdíl mezi vývozem a dovozem v roce 2022 představoval 81,21 tun koňského masa (-7 411 343 Kč). V meziročním srovnání 2022/2021 činil nárůst dovozu 9,91 t (+13,3 %). Vývoz v tomto roce zaznamenal ve srovnání s rokem 2021 pokles o 1,67 t (-34 %). Trend dovozu koňského masa do České republiky má z dlouhodobého hlediska spíše sestupnou tendenci, jeho vývoz ve sledovaných letech značně kolísá v rozsahu 2 až 23,7 t.

Nejvíce koňského masa se v roce 2022 dovezlo z Uruguaye (47,7 % z celkového dovozu; 3 043 497 Kč), následováno Argentinou (23 % z celkového dovozu; 1 537 693 Kč). Vývoz byl v témže roce realizován na Slovensko ve výši 3 140,4 kg (393 726 Kč), do Rakouska (45 kg; 12 969 Kč) a do Německa (6 kg; 7 272 Kč).

Statistika zahraničního obchodu položky KN 0205 Koňské maso, oslí maso, maso z mul nebo mezků, čerstvé, chlazené nebo zmrazené v hmotnostním vyjádření (t)

Rok	Vývoz	Dovoz	Saldo
2010	12,85	470,94	-458,1
2011	8,4	317,92	-309,52
2012	8,18	391,53	-383,34
2013	4,29	153,06	-148,77
2014	23,66	159,57	-135,91
2015	1,97	156,24	-154,27
2016	6,07	118,52	-112,45
2017	10,09	95,07	-84,99
2018	10,77	114,08	-103,31
2019	4,15	86,04	-81,89
2020	4,25	63,88	-59,63
2021	4,87	74,50	-69,63
2022	3,20	84,41	-81,21

Zdroj: Celní statistika

Země dovozu a vývozu položky KN 0205 Koňské maso, oslí maso, maso z mul nebo mezků, čerstvé, chlazené nebo zmrazené v roce 2022

Země	Dovoz (kg)	Kč	Cena za kg (Kč)	Vývoz (kg)	Kč	Cena za kg (Kč)
Argentina	19 436	1 537 693	79,12			
Belgie	4 401	703 088	159,76			
Brazílie	223	106 085	475,72			
Bulharsko	17 000	1 084 240	63,78			
Německo				6	7 272	1 212
Nizozemsko	2 457	1 072 639	436,56			
Rakousko				45	12 969	288,2
Slovensko				3 140,4	393 726	125,37
Spojené státy	576	278 068	482,76			
Uruguay	40 320	3 043 497	75,48			

Zdroj: Celní statistika

V letech 2011–2022 dochází k periodickému střídání nárůstu a poklesu cen dovozu i vývozu koňského masa. Nejvyšších cen za kilogram dovezeného masa bylo dosaženo v roce 2015 (93,54 Kč/kg). Nejnižší

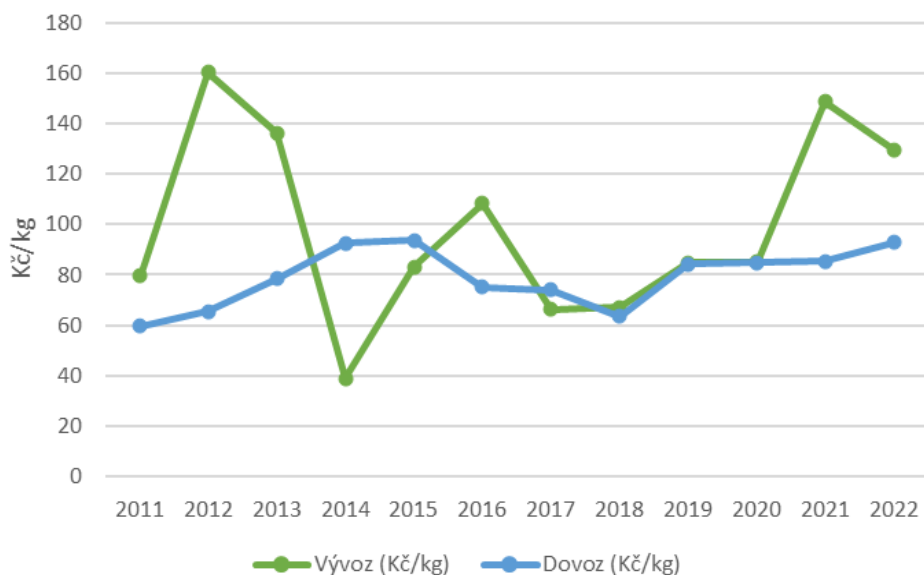
cena při dovozu byla v roce 2011 a to pouze 59,72 Kč/kg. U vývozu byla za toto období zaznamenána nejvyšší cena koňského masa v roce 2012 (160,36 Kč/kg), nejnižší pak roku 2014 (38,93 Kč/kg). V meziročním srovnáním 2022/21 došlo k snížení průměrných cen u vývozu (-18,97 Kč/kg), a naproti tomu u dovozu došlo k nárůstu cen (+7,47 Kč/kg).

Zahraniční obchod Koňské maso, oslí maso, maso z mul nebo mezků, čerstvé, chlazené nebo zmrazené (KN 0205)

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Vývoz (Kč/kg)	79,59	160,36	136,37	38,93	83,15	108,44	66,17	67,23	84,76	85,08	148,68	129,71
Dovoz (Kč/kg)	59,72	65,52	78,47	92,56	93,54	75,23	73,97	63,41	84,25	84,91	85,23	92,7

Zdroj: Celní statistika

Cenový vývoj v letech 2011-2022 položky Koňské maso, oslí maso, maso z mul nebo mezků, čerstvé, chlazené nebo zmrazené (KN 0205)

PLEMENA KONÍ V ČESKÉ REPUBLICE

Podle § 5 zákona č. 154/2000 Sb., (plemenářský zákon) byla Ministerstvem zemědělství uznána chovatelská sdružení ke šlechtění následujících plemen koňovitých:

Anglický plnokrevník

Uznané chovatelské sdružení

Jockey Club ČR

Radotínská 69, 159 00 Praha 5

e-mail: dostihy@dostihy.cz

www.dostihy.cz

O plemenu a chovném cíli

Jde o vysoce specifické výkonnostní plemeno koní, jemuž je podřízen i šlechtitelský program, nicméně se jedná i o velmi důležitého zlepšovatele dalších plemen. Chovným cílem je zvyšování výkonnosti plemene anglický plnokrevník v rovinových dostizích, především v rychlosti, ranosti, konstituční tvrdosti včetně rychlosti ve vytrvalosti. V překážkových dostizích dále zvyšování skokové potence a nezbytných charakterových vlastností. Reprodukční metoda, používaná pro dosažení chovného cíle, je čistokrevná přirozená plemenitba v rámci plemene. Výsledky kontroly výkonnosti v dostizích slouží jako podklad pro odhad plemenné hodnoty a selekci. K celkovému hodnocení dále slouží úplná dostihová kariéra (tj. umístění v jednotlivých dostizích), obzvláště vítězství či umístění v dostizích nejvyšší kategorie a opakovatelnost nejkvalitnějších výsledků, která výrazně posiluje objektivnost odhadu plemenné hodnoty budoucí chovné klisny nebo plemenného hřebce. Výsledné hodnoty jsou užity ke zvýšení selekčního tlaku při volbě rodičovských párů formou diferencovaných registračních poplatků.

Současný stav

V roce 2020 bylo v ČR evidováno 9054 ks anglických plnokrevníků (stav k 31. 12. 2020), v roce 2021 bylo k 31. 12. 2021 evidováno 9147 ks anglických plnokrevníků, početní stavy v průběhu poslední dekády stále mírně rostou, či přinejmenším neklesají, především zásluhou zvýšeného importu.

Níže je možné sledovat vývoj počtů zapouštěných klisen od roku 2011. Je zřejmý pokračující trend snižování domácího chovného stáda. Setrvale klesající množství zapouštěných domácích klisen bylo navíc dále ovlivněno celospolečenskou nejistotou o ekonomickou budoucnost vývoje. Na sníženém počtu se dále projevil i fakt, že náš tradiční, dříve největší Hřebčín Napajedla utlumil svou produkci na minimum.

Klisny zapuštěné A I/I plemeníkem v ČR, domácí klisny zapuštěné v zahraničí

rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
celkem v ČR	463	483	297	344	335	397	371	338	292	226	215
domácí klisny	438	452	283	322	314	344	302	256	234	192	184
zahraniční klisny	25	31	14	22	21	52	69	82	58	34	31
domácí klisny v zahraničí	39	24	14	20	25	9	10	11	6	7	16

Nízké stavy domácích hříbat se odvíjejí od snižujícího se zájmu majitelů o jejich koupi, přičemž ti to preferují nákup koní v zahraničí. Jen od vstupu ČR do Evropské unie se počty A I/I koní narozených

v Česku snížily téměř o 60 %. Naopak výrazně narůstá právě počet importovaných koní, v roce 2021 bylo ze zahraničí dovezeno 357 plnokrevníků, což je absolutní rekord v domácí historii (pro představu, okolo roku 2000 se importovala asi stovka A I/I koní). Navíc řada tradičních komerčních hřebčinů výrazně omezila svoji produkci a těžiště chovu tak přešlo na stranu soukromých chovatelů (v roce 2021 tvořil podíl chovatelů s jednou až dvěma klisnami dokonce 85 % celého chovného stáda). Přitom otázka nižší konkurenceschopnosti domácích odchovanců je velmi diskutabilní, dokazují to v posledních letech domácí vítězové dostihů I. kategorie a vyšších (v roce 2021 bylo takových celkem 11), kteří se rekrutují navíc z velmi omezeného počtu oproti proselektované populaci dovážených koní. Výraznější propad počtu narozených hříbat odráží připouštěcí sezonu 2020 (pokles zapuštěných klisen o cca 20 %).

Počty registrovaných A I/I hříbat, narozených v ČR

rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Registrovaných hříbat	278	254	249	175	189	219	202	188	167	149	114

Se snižujícím se stavem chovného stáda klesá i počet plemenných hřebců, což lze ovšem vzhledem k situaci považovat za jev spíše „pozitivní“ z hlediska možnosti jejich prověření. Opět mírně narostl počet klisen, které využívají zahraniční plemeníky, což přispívá k potenciálnímu zkvalitnění domácího chovu. I tak domácí chovné stádo prochází pravidelnou proměnou a je doplňováno klisnami importovanými, nelze proto předpokládat, že by v současné době u domácí populace docházelo ke snižování genetické variability.

Počty využitých domácích a zahraničních plemeníků

rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
hřebci v ČR	41	41	38	33	34	35	33	27	24	24	23
zahr. hřebci	27	17	9	12	15	7	6	9	6	6	12

Výkonnostní zkoušky formou dostihů

Číselným vyjádřením výkonnosti konkrétního koně byl do roku 2015 generální handicap dosažený v jednotlivých sezónách, od roku 2016 je nadále používán systém klasifikace, jehož smyslem je přiblížit systém hodnocení a porovnání evropskému standardu. Posouzení obou přístupů je předmětem exaktního analytického srovnání, které zakládá možnost vzájemného přepočtu u potomků konkrétního rodiče, jehož někteří potomci se testovali podle starého a jiní dle nového kritéria hodnocení. Přepočet má umožnit vyhodnocení odhadu plemenné hodnoty jedince jako celku.

V roce 2021 bylo v ČR uspořádáno celkem 353 dostihů v rámci 44 dostihových dnů na devíti závodištích. Po předchozím roce, kdy byla sezóna silně ovlivněna nastupující pandemií, se přes pokračující nejistotu podařilo uspořádat všechny zásadní výkonnostní zkoušky a jejich počet opět navýšit. Ačkoliv je domácí klesající populace anglického plnokrevníka pravidelně doplňována stále vyšším počtem koní importovaných ze zahraničí, tento pokles odpovídá i množství koní registrovaných v dostihovém provozu. Zatímco v roce 2010 se výkonnostních zkoušek zúčastnilo 1325 koní, sezóna 2021 eviduje 1000 účastníků, tedy úbytek zhruba o jednu čtvrtinu. Konkrétní vývoj dostihového provozu je patrný z tabulky viz níže.

Dostihový provoz v letech 2011–2021

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet závodišť	14	11	11	11	12	11	11	11	10	8	9
Počet dostihových dnů	68	58	61	62	63	57	57	59	52	36	44
Počet dostihů celkem	539	465	479	491	485	457	451	459	402	293	353

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet dostihů rovinových	364	311	321	328	335	309	299	317	278	210	248
Počet dostihů přes proutěné překážky	40	28	34	35	33	37	36	45	28	17	28
Počet dostihů steeplechase	135	126	124	128	117	111	116	97	96	66	77
Součet cen v dostizích celkem (v tis. Kč)	52 929	46 753	48 587	44 809	50 131	44 849	46 614	46 962	45 460	32 000	35 425

Pozitivní trend je možné sledovat ve stále vyšším počtu koní trénovaných v ČR, kteří využívají startů na zahraničních dostihových drahách (především Francie, Itálie a Německo), což umožňuje lepší porovnání výkonnosti v rámci Evropy. Celkem 549 tuzemských koní absolvovalo alespoň jeden start v zahraničí v 1504 startech. Objem výher těchto koní se za posledních deset let více než zdvojnásobil a přesahuje tak celkovou sumu vyplácenou v domácím dostihovém provozu, v roce 2021 se jednalo o částku 62,5 mil. Kč. Jde o fenomén z ekonomického hlediska velmi zásadní pro určité tréninkové centrály. To mimo jiné dokládá kvalitu tréninkové přípravy, srovnatelnou s mezinárodním standardem.

Trvalou podporou koní českého chovu je dostihovým závodistištěm v Praze – Velké Chuchli vypisovaný každoroční seriál pěti dostihů pro dvouleté koně českého chovu s celkovým součtem cen 400 000,- Kč. V roce 2021 byl seriál konán s podporou společnosti Fitmin (Fitmin Cup 2021). Od roku 2011 hradí Jockey Club ČR poplatky spojené s registrací plemenných hřebců v registru EBF (European Breeders Fund). Potomci těchto plemenů jsou kvalifikováni k účasti v dostizích dotovaných tímto fondem, které se konají i v ČR a tím by měla být i zvyšována bonita domácích odchovanců pro zahraniční zájemce.

Ostatní

Podrobné statistiky chovu a hodnocení plemenů ve formě šampionátů jsou jako každoročně uvedeny v tištěných publikacích Dodatek k Plemenné knize a Chovatelská ročenka. Kompletní výsledky dostihů včetně statistik jsou uvedeny v Dostihové ročence a na webových stránkách JC ČR (www.dostihyjc.cz).

Arabský kůň

Uznané chovatelské sdružení

Asociace svazů chovatelů koní České republiky, z.s.

U Hřebčince 479, 397 01 Písek

e-mail: info@aschk.cz

www.aschk.cz

O plemenu a chovném cíli

Chovným cílem tohoto plemene je v první řadě čistokrevný a všestranně výkonný, ušlechtilý, konstitučně tvrdý a dlouhověký arabský kůň střední velikosti a mírně obdélníkového tělesného rámce s dobrým charakterem, živým temperamentem, pevným zdravím a vytrvalostí. Jeho použití je jak pod sedlo jako tzv. rodinný a vyjížďkový kůň (pro volný čas), soutěžní, popř. drezurní, pro distanční jízdy, tak i do lehčí pracovní a kočárové zápřeže. Díky klidnějšímu temperamentu v porovnání s plnokrevným arabem OX je spolu s ShA vhodný pro mládež a větší děti k provozování výše zmíněných sportovních činností.

Současný stav

Počet plemenných hřebců je vzhledem k malé četnosti celé populace podobně jako v minulých letech dostatečný, resp. předimenzovaný, v PK arabského koně působilo 11 hřebců, klisen v PK je evidováno celkem 30.

Závěr

Výše uvedený stav je v porovnání s předchozími roky z chovatelského pohledu v podstatě nadále konstantní, početní stavy populace se mění jen minimálně.

Českomoravský belgický kůň

Uznané chovatelské sdružení

Asociace svazů chovatelů koní České republiky, z.s.

U Hřebčince 479, 397 01 Písek

e-mail: info@aschk.cz

www.aschk.cz

O plemenu a chovném cíli

Populace českomoravských belgických koní se utvářela ve specifických klimatických podmínkách více jak 120 let na bázi importů především originálních belgických (období 1880–1930) a v menší míře valonských (období 1880–1900) hřebců a několika originálních belgických klisen. V roce 1880–1910 bylo utváření populace realizováno prostřednictvím převodného křížení importovaných belgických hřebců na klisny domácí provenience, později v roce 1900–1920 na klisny se známým genovým základem v jejich první a druhé generaci rodokmenu. Mezi produkty těchto páření byla souběžně realizována vzájemná plemenitba inter se. Na utváření populace tohoto plemene se podíleli hřebci příslušející k liniím: 50 Corale (*1909), 51 Bayard de Heredia (*1920), 9 Marquis de Vraimont (*1920), 426 Aglae 24/1196 (*1920), 396 Burgogne de Monti (*1920), lic.Hans–428 Branibor (*1922), 26 Miroš (*1923) a 113 Successeur de Boneffe (*1928).

Chovným cílem je chladnokrevný kůň dospívající ve třech letech stáří, středního čtvercového rámce s dobrým osvalením a minimalizací exteriérových vad. Kůň vyrovnaného charakteru, pracovitý a snadno ovladatelný, učenlivý, přiměřeného temperamentu, dobře krmitelný, dlouhověký, pevné konstituce a adaptabilní na různá prostředí.

Současný stav

Stav populace z hlediska genetického zdroje (GZ) lze hodnotit jako stabilizovaný, s mírně stoupající tendencí v jeho mateřské části. Populace v celé České republice má však vývoj zcela opačný. Počty plemeníků zůstávají, až na výjimky, víceméně shodné (nově zařazení plemeníci splňují podmínky pro zařazení do genetických zdrojů), počty klisen mimo genetické zdroje jsou spíše klesající tendence (důvodem je omezené a postupné vyřazování méně kvalitních klisen a klisen s neúplným původem z reprodukce).

Stav populace ČMB 2010–2021

Rok	Hřebci v GZ	Klisny v GZ	Klisny zapsané v PK	Počet chovatelů
2010	58	386	1 039	863
2011	61	391	1 012	853
2012	62	446	1 013	817
2013	58	413	926	723
2014	57	446	794	599
2015	55	424	788	587
2016	58	463	780	573
2017	55	441	787	574
2018	56	457	778	591
2019	60	481	749	543
2020	57	488	746	368
2021	59	479	746	361

Zdroj: Ústřední evidence koní

Počet nově zařazovaných hřebců do GZ se odvíjí od jejich potřeby v chovu, v závislosti na přirozeném úbytku, kvality ročníku a potřeb zařazení konkrétních jedinců (málopočetné linie). Zařazování jsou pouze hřebci po zkouškách výkonnosti, roku 2019 byli takto zařazeni 4 hřebci (do 60denního testu bylo vybráno 5 hřebců, ovšem jeden byl během testu pro nezpůsobilost vyřazen). V roce 2020 bylo nově zařazeno 5 hřebců, v roce 2021 zařazeno také 5 hřebců.

Podmínkou pro zařazení klisen do GZ je absolvování zkoušky výkonnosti, kterých se zúčastňují, až na výjimky, klisny ve věku 3 let.

Reprodukce

V posledních letech zaznamenáváme trend dlouhodobého poklesu počtu zapuštěných klisen. V roce 2019 bylo zapuštěno celkem 202 klisen, což představuje v porovnání s rokem 2018, ve kterém bylo zapuštěno 211 klisen, rovněž zmíněný pokles. Narozená hříbata v roce 2019 byla reprezentována 53 hřebečky a 51 klisničkami (celkem se tedy jednalo o 104 hříbat). Počet zapuštěných klisen měl v následujících letech rovněž sestupnou tendenci – v roce 2020 bylo zapuštěno 167 klisen a v roce 2021 161 klisen. V roce 2021 se narodilo 118 hříbat, z toho 58 hřebečků a 60 klisniček.

Podíl aktivních plemeníků, tedy plemeníků s narozeným potomstvem, je 42.

Intenzita plodnosti představuje 58,87 % a úroveň inbreedingu v populaci $F_{(x)} = 1,320$.

Ostatní

Veřejná informovanost a propagace je prováděna především prostřednictvím časopisu Koně, dále prostřednictvím internetových stránek www.aschk.cz, stránek svazu www.schcmbk.eu.cz a dalších, např. Equichannel, na výstavách, přehlídkách, soutěžích, schůzích a setkáních chovatelů.

Na webových stránkách www.aschk.cz je zveřejněna plemenná kniha ČMB online. Koně zařazení do Národního programu jsou v této databázi.

Český norik

Uznané chovatelské sdružení

Asociace svazů chovatelů koní České republiky, z.s.

U Hřebčince 479, 397 01 Písek

e-mail: info@aschk.cz

www.aschk.cz

O plemenu a chovném cíli

Chov českého norika je pokračováním chovu a šlechtění norického koně, který byl jako samostatné plemeno chován v České republice od roku 1995. Historie působení typu norických koní v oblasti naší republiky se ale datuje od roku 1010, kdy je první písemná zpráva o obchodní cestě zvané „Zlatá stezka“ z Terstu přes Solnohrad, Prachatice, České Budějovice a Prahu do Lužice a dále na sever až k Baltu.

Jedná se o mohutného chladnokrevného koně středního delšího rámce s těžší mohutnou, často mírně klabonosou hlavou, středně dlouhým a výše nasazeným krkem, delším oválným hrudníkem, často lehčím hřbetem a mohutnou štěpenou zadí. Fundament je silný, kostnatý, se suchými klouby, pevnými kopyty, pohyb je vydatný a prostorný. Významnými znaky plemene jsou pevná konstituce, odolnost, dobrá krmitelnost, výborný charakter a temperament splňující požadavky pro práci v tahu, ale i pod sedlem. Díky vzniku původních norických koní v nedostupném prostředí Alp se jedná o koně s nejvyšším podílem genů původního diluviálního koně západního.

V závěru roku 2021 bylo evidováno 1305 koní českého norika, což naznačuje zpomalení poklesu počtu koní tohoto plemene, který se během minulých 10 let (v letech 2010 až 2020) snížil z 2042 na 1219 kusů, tedy na méně než 60 %. V pololetí roku 2022 bylo evidováno 535 koní v plemenné knize, z toho 37 plemenných hřebců. Základním problémem chovu tak zůstává kvalita reprodukce plemene, protože v roce 2021 se narodilo pouze 43 hříbat a zároveň bylo do chovu zařazeno pouze 14 klisen a 3 hřebci.

Český sportovní pony

Uznané chovatelské sdružení

Asociace svazů chovatelů koní České republiky, z.s.

U Hřebčince 479, 397 01 Písek

e-mail: info@aschk.cz

www.aschk.cz

O plemenu a chovném cíli

Český sportovní pony (ČSP) je plemeno určené především pro sport dětí a mládeže na všech výkonnostních úrovních. Cílem šlechtění je všestranně využitelný pony jezdeckého typu, tvrdé konstituce, dobře krmitelný, dlouhověký, nenáročný a odolný proti vnějším vlivům. Konstituce a zdravotní stav musí umožňovat jeho celoroční pastevní chov i za využití pouze lehkého přístřešku. Důraz je kladen rovněž na dobrý charakter a ochotu k práci. Právě známka za charakter je limitní k zařazení hřebců a klisen do plemenitby a je součástí zápisového listu.

Současný stav

Početní stavy plemene se po několik let neustále mírně zvyšují. V roce 2020 bylo v PK českého sportovního pony zapsáno 65 plemenných hřebců a 777 plemenných klisen. V roce 2021 bylo v PK českého sportovního pony zapsáno 61 plemenných hřebců a 786 plemenných klisen.

Český teplokrevník

Uznané chovatelské sdružení

Asociace svazů chovatelů koní České republiky, z.s.

U Hřebčince 479, 397 01 Písek

e-mail: info@aschk.cz

www.aschk.cz

O plemenu a chovném cíli

Cílem šlechtění českého teplokrevníka je ušlechtilý, korektní a lehce jezditelný kůň, který je, na základě svého temperamentu, charakteru, prostorné a elastické mechaniky pohybu a pevného zdraví, vhodný pro všechny druhy výkonnostního jezdeckého sportu v rámci disciplín FEI (Fédération Equestre Internationale) a pro volnočasové aktivity.

Dospělý kůň je středního tělesného rámce s dobrými liniemi, pevného fundamentu a bez zjevných geneticky podmíněných vad. Ve šlechtění je podporováno také zachování pevné konstituce, zdraví koní a dobrý charakter.

Současný stav

Chov koní plemene Český teplokrevník má na území ČR dlouholetou tradici a dlouhodobě představuje nejpočetnější plemeno. Nejvýznamnější uplatnění koní plemene ČT, je a bude i v budoucnu, na úseku sportovního a rekreačního ježdění, eventuálně při sportovní záprži. Zájem o sportovní ježdění stále roste.

V plemenitbě českého teplokrevníka jsou intenzivně využíváni hřebci, kteří stojí v zemských hřebčincích a na inseminačních stanicích. Servis pro chovatele je v rámci těchto institucí na velmi dobré úrovni, a tak mají majitelé chovných klisen celkem slušný výběr a služby na vysoké úrovni. Za stálíce v českém chovu jsou považováni hřebci Aristo Z (60 připuštěných klisen), Tallman TN (46) a Heartbreak ZH (39). Mezi nově zařazenými hřebci se výrazně prosadil hřebec Come Undone (59) a mladý, původem zajímavý hřebec Lamaze TN (41).

Dalším zajímavým číslem je poměr připouštění v rámci inseminace a přirozené plemenitby. Z celkového počtu 1163 připouštění bylo 293 realizováno v rámci přirozené plemenitby, tedy 25 % z celkového počtu. Tento trend je oproti letům minulým velmi markantní, kdy se dá říci, že v devadesátých letech byl tento poměr spíše opačný.

Statistika připouštění hřebců v roce 2021

Počet připuštěných klisen	Počet hřebců	Celkem připuštěno klisen
Více než 35	9	454
20 až 34	10	232
10 až 19	18	230
2 až 9	52	226
I	21	21

Zdroj: Asociace svazů chovatelů koní České republiky, z.s.

Testační odchovny

V roce 2021 fungovaly pro českého teplokrevníka čtyři odchovny – TO Nový dvůr v rámci Zemského hřebčince Písek, TO Buňov v rámci Zemského hřebčince Tlumačov, TO Hřebčín Suchá u Litomyšle, a TO Mělník v rámci ŠCHK Kubišta s.r.o. Ve všech čtyřech odchovnách proběhla jarní i podzimní třídění a ve všech čtyřech odchovnách absolvoval 3letý ročník ZZV hřebců dle zkušebního řádu pro PK ČT.

Celkem bylo v roce 2021 v TO zařazeno 168 hřebečků. ZV absolvovalo celkem 32 hřebců a nově naskladněno bylo celkem 43 hřebečků.

Zkoušky výkonnosti

V roce 2021 absolvovalo ZZV tříletých 135 klisen na celkem 14 místech. 87 klisen příslušelo k českému teplokrevníku a 46 k ostatním teplokrevním plemenným knihám. Vedle českého teplokrevníka byla druhou nejvíce zastoupenou PK slovenského teplokrevníka-CS. Na svodech komisaři zapsali celkem 296 klisen, v tomto počtu jsou ale zahrnuty klisny tříleté a starší. V roce 2018 se narodilo celkem 220 klisniček českého teplokrevníka, lze tedy konstatovat, že ZV bylo testováno po zaokrouhlení 40 % narozených klisen.

70denní test hřebců

Celkem 4 mladí hřebci absolvovali 70denní test hřebců českého teplokrevníka.

Kritéria mladých koní

Velké procento koní, zejména hřebců, kteří absolvují celý tříletý systém soutěží KMK se dále posouvá do vyšších stupňů obtížnosti.

Ostatní

Skoková výkonnost koní se neustále zvyšuje. Aby bylo možné udržet konkurenceschopnost českého chovu sportovních koní se zahraničními svazy produkujícími sportovní koně, je potřeba vybírat pro plemenitbu pouze geneticky nejlepší jedince. Nejlepší lineární nevychýlená předpověď (Best Linear Unbiased Prediction = BLUP) je nejpoužívanějším modelem pro předpověď plemenných hodnot. Při předpovědi plemenných hodnot pomocí metody BLUP – Animal model není přihlíženo k vlastní užitkovosti, užitkovosti potomstva či užitkových vlastností předků odděleně, ale informace o všech zdrojích informací jsou zpracovávány současně, což vede ke zpřesnění předpovědi plemenných hodnot všech jedinců.

Jako hlavní informační kanál pro chovatele koní plemen český teplokrevník fungují webové stránky SČT (www.ceskyteplokrevnik.cz) a web ASCHK ČR (www.aschk.cz).

Český trakén

Uznané chovatelské sdružení

Svaz chovatelů českého trakéna, z.s.

Hlavní 115, 747 23 Bolatice – Borová

e-mail: vit.holy@email.cz

www.ceskytraken.cz

O plemenu a chovném cíli

Trakénský kůň je čistokrevným plemenem mezinárodního významu. V roce 2022 byl zařazen přelomově mezi kulturně historické dědictví UNESCO. Světovou plemennou knihu zastřešuje německý Trakehner Verband se sídlem v Neumunsteru. Má dalších 11 dceřiných organizací a 5 spolupracujících svazů, mezi které patří i naše sdružení.

Kontrolu čistokrevnosti provádíme do 4. generace původu.

Trakén je vysoce ušlechtilý, korektní kůň středního až většího rámce s výrazným pohybovým potenciálem. Je živého temperamentu, dobrého charakteru a je velmi dobře jezditelný. Pro svou citlivost a výraznou inteligenci je vhodný i pro ženy a mladé jezdce. Trakén je konstitučně tvrdý a dlouhověký. Nezřídka se dožívá až 30 let. Je vhodný pro všechny jezdecké disciplíny. Vyniká zejména v drezuře a všestranné způsobilosti. Např. německá klisna Dalera je již 2 roky nejlepším drezurním koněm na světě, včetně vítězství na OH. Český trakén je výrazně zaměřen i na skokovou schopnost a shromáždili jsme nejlepší trakénskou skokovou krev na světě, zejména formou zmražených ID. Na rozdíl od ostatních chovatelských svazů neupřednostňujeme rané dělení hřebčích linií na skokové a drezurní a vyžadujeme v raném věku dvojí talent při zařazení do chovu. Specializaci upřednostňujeme až po dosažení požadované sportovní výkonnosti.

Současný stav

Od uznání PK TRAK v roce 2012 se narodilo již 100 čistokrevných trakénských hříbat. Z původního stavu 2 živých plemeníků máme nyní 15 hřebců, z toho 5 působí v zahraničí. Zvyšuje se zájem zahraničních chovatelů o účast v naší PK. Každoročně se našich výběrů a testů zúčastňují i zahraniční hřebci, kteří pak působí ve svých zemích do naší české PK TRAK. Celkový počet trakénů v Čechách je již cca 250 koní. Za 10 let se podařilo toto unikátní plemeno jednoznačně zachránit. Na sportovní přípravě se již dnes podílí i nejlepší reprezentanti ČR ve všech disciplínách.

Vedle čistokrevné plemenitby roste význam českých trakénů i v oblasti zušlechťování ostatních plemen (ČT, CS). V čistokrevné plemenitbě se využívá ročně 15–20 klisen.

Ve zmražených dávkách uchováváme sperma hřebců ze všech důležitých světových linií:

- Dampfross – Pythagoras – Pilgrim – **Aktiv, Pleasant, Aktis**
- Dampfross – Pregel – Abdullah - **Special Memories**
- Perfectionist xx – Ararad – **Topas, Topas I4, Heidekrug**
- Pilger – Ostrjak – Eol – **Cherson, Cheros, Eliáš**
- Pilger – Ostrjak – Topkij – **Top Gun, Schenkendorf**
- Priboj ox – Pomeranets – Chokkej – **Almox Prints, Prökelwitz**
- Burnus AA – Habicht – Sixtus – Axis – Hirtentanz – **Ibrox Park, Abendanz**
- Pindar xx – Loretto – Wie Ibikus – **Sargoni, Sargoni Son LH**
- Esteban xx – **Erste**
- Herold xx – Pateur xx – Mahagoni – Enrico Caruso – Kostolany – Gribaldi – **Snowfire St Angelo**
- Bonito xx – **Inster Graditz**
- Dampfross – Pythagoras – Quido – **Quoniam III, Quintar**
- Pilger – Poprad – Aspirant – Czar – **Powiew**

Mezi největší mezinárodní úspěchy patří vítězství 5letého QUINTARA na Bundesturnier Hannover, nejvyšší hodnocení 3leté FIONY na světových výběrech a skocích ve volnosti v Neumunsteru a úspěšná účast militaristky KIREY na mezinárodních závodech v Polsku. Mezi mladými skokany se nejvíce prosazují v současnosti plemenci TOP GUN a IBROX PARK a klisna VESNA (skoky S ** - 130 cm). Populace trakénů je pravidelně srovnávána formou indexů s ostatní populací sportovních koní v ČR. Každoročně je pořádán výběr a test mladých plemenků spolu s přehlídkou dalších významných trakénských koní (Ostrava, Bolatice). Tříleté klisny jsou testovány ve zkouškách 3letých klisen, pod sedlem i ve skoku ve volnosti. Z důvodu propagace je každoročně vydávána Ročenka a také nástěnný kalendář.

Mezinárodním symbolem trakénských koní je výžeh v podobě dvojitého losího parohu.

Connemara pony

Uznané chovatelské sdružení

Česká Asociace Connemara Pony, z.s. CACP

Straškov 32, 411 84 Straškov – Vodochody

e-mail: m.pavlisova@connemarapony.cz

www.connemarapony.cz

O plemenu a chovném cíli

Connemara pony je původní irské plemeno, pocházející z oblasti Connemara v Irsku. Je to robustní, nenáročný, obratný, opatrný, kompaktní, dobře vyvážený, všestranný pony s dobrou konstitucí a ochotou k práci. Je bystrý a má dobré pohybové schopnosti. Je vyhlášený pro své skokové schopnosti, dobrou kostru a vynikající kvalitu kopyt. Connemara pony prokazuje nad všechnu pochybnost svoji ochotu k práci, v současné době vyniká v mnoha sportovních odvětvích. Je pozorným skokanem, má vynikající kvalitu cvalu. Connemara pony je díky své všestrannosti vhodným koněm pro děti i dospělé pro využití ve všech jezdeckých odvětvích. Plemenná kniha Connemara pony v ČR vedená CACP je filiální plemennou knihou mateřské irské plemenné knihy, která je nazývána Plemennou knihou původu a byla uzavřena v roce 1964 a od tohoto data nebyla v chovu použita žádná příměs cizí krve. Šlechtitelského programu se mohou účastnit pouze koně zapsaní v plemenné knize. Mateřskou plemennou knihu vede Connemara Pony Breeders' Society v Irsku. Cílem chovu Connemara pony je zachování charakteristik tohoto plemene a zlepšení jeho vlastností s důrazem na plemenný typ, exteriér a charakter v souladu s plemenným standardem, který stanovuje plemenná kniha původu. Šlechtitelský program je v souladu se standardy plemenné knihy původu v Irsku.

Populace

Celková velikost populace Connemara pony v ČR účastnících se tohoto Šlechtitelského programu je ke konci roku 2022 v počtu 60 pony. V září 2022 proběhla první inspekce klisen za přítomnosti irského inspektora, na jaro 2023 je naplánována první inspekce hřebců. V roce 2023 se uskuteční také první výkonnostní zkoušky. Na základě výkonnosti, výstavních výsledků nebo výsledků výkonnostních zkoušek budou jedinci zařazeni do akceleračního programu.

Hafling

Uznané chovatelské sdružení

Asociace svazů chovatelů koní České republiky, z.s.

U Hřebčince 479, 397 01 Písek

e-mail: info@aschk.cz

www.aschk.cz

O plemenu a chovném cíli

Plemeno hafling pochází z území jižního Tyrolska, oblasti okolo města Bolzana. Teorii o vzniku plemene hafling, k němuž došlo za pomoci křížení, je velké množství a velmi často se od sebe podstatně odlišují. V zásadě lze ale konstatovat, že na místní horské koně měly v minulosti vliv především geny arabských koní, huculů a noriků. Již od počátku se plemeno chová v sedmi liniích – A, B, M, N, S, St a VV a chovatelské svazy v zemích původu se snaží o udržení všech těchto linií v dostatečném počtu i kvalitě.

Chovným cílem je univerzální středně velký kůň, s harmonickou, silnou, korektní stavbou těla, s dostatečným temperamentem a s přátelským charakterem, snadno krmitelný a pevného zdraví. Právě pro tyto svoje vlastnosti je vhodný pro všechny druhy rekreačního a sportovního jezdeckví i vozatajství, rehabilitační ježdění, práce v zemědělství, agroturistiku i pro další využití. Chovný cíl je zabezpečován metodou čistokrevné plemenitby s cílem šlechtit koně s maximálně 1,56% podílem arabské krve.

Současný stav

Plemeno hafling se u nás po delší přestávce opět začalo chovat v roce 1990 na základě importu, bohužel často méně kvalitních koní z Německa a Rakouska. Počty koní od tohoto roku stabilně narůstají a kvalita koní, zejména v posledních 15 letech, kdy došlo k výrazným úpravám chovatelských dokumentů, změnám v organizaci chovu a také k velkému množství importu kvalitních koní ze zemí původu, výrazně vzrostla a přiblížila se chovatelsky vyspělým státům.

K 31. 3. 2022 bylo v plemenné knize haflinga evidováno 30 plemenných hřebců (z toho asi třetina z nich je reálně aktivních v plemenitbě) a 734 chovných klisen.

Do plemenné knihy se každoročně zapisuje v průměru kolem 35 klisen a více než třetina z nich zároveň absolvuje zkoušky výkonnosti pod sedlem nebo v tahu. Pro plemenné hřebce jsou tyto zkoušky povinné. V rámci akceleračního programu, kam jsou zapisováni nej kvalitnější koně, je aktuálně zařazeno 9 hřebců a 53 klisen.

Asociace svazů chovatelů koní České republiky je, jako organizace pověřená vedením plemenné knihy haflinga, zakládajícím členem světového haflingského svazu HWZSV (Haflinger Welt – Zucht- und Sportvereinigung), který sdružuje všechny významné chovatelské země. Vstup a členství, nejdříve do evropského a nyní i do nově založeného Světového svazu chovatelů haflingů (HWZSV), přineslo nejen úzkou spolupráci v upřesnění a definování chovatelského cíle, ale rovněž spolupráci na bázi získávání špičkového plemenného materiálu, především z Itálie a Rakouska, ze zemí původu plemene. V rámci této spolupráce je rovněž zajištěno posuzování plemenných koní na výstavách v České republice nejlepšími mezinárodními posuzovateli. Na základě členství v mezinárodních organizacích ASCHK ČR a potažmo ČSCHH ČR nominuje účastníky na evropské a světové akce, zejména na Světovou výstavu haflingů a Mistrovství Evropy ve sportovních disciplínách.

Huculský kůň

Uznané chovatelské sdružení

Asociace chovatelů huculského koně, z.s.

Box 145, Pražská 607, 530 02 Pardubice

e-mail: jelineking@seznam.cz

www.hucul-achhk.cz

O plemenu a chovném cíli

Huculský kůň patří mezi malá horská plemena koní. Je zahrnut v Národním programu konzervace a využívání genetických zdrojů ČR (dále jen NPGZ ČR) a současně je zařazen i v rámci FAO mezi světově chráněná plemena.

Chovným cílem je dosáhnout a upevnit plemenný typ v rámci plemenného standardu při zachování specifických vlastností, dostatečné genetické rozmanitosti, udržitelného stupně příbuznosti a s docílením postupného naplnění úplné čistokrevnosti tohoto plemene v ČR.

Současný stav

Na území ČR bylo k 30. 9. 2022 chováno 364 aktivních plášt'ových klisen zapsaných v PK (2010–492 klisen) po 81 otcích. Vedle této populace je dále chováno 13 klisen strakatého hucula vedeného ve PK a 73 klisen v huculském typu v různém stupni genové směsi či neznámého původu.

Klisy jsou chovány prakticky na celém území České republiky v 67 okresech u 230 chovatelů, stále však s nízkou reprodukční aktivitou. V řadě případů jde o klisy, které již nejsou schopny reprodukce. Tato skutečnost zvyšuje nejen obtížnost cílevědomé šlechtitelské práce, ale i reprodukce.

Aktuální průměrný věk klisen v PK je 19,0 roků a nízká reprodukční aktivita, která je významně ovlivňována odbytovou situací na trhu tohoto plemene koní, vyžaduje nadále významnou pozornost.

Největší aktuální chovatelé huculského koně

Chov – lokalita	2022 září		
	Klisen	%	Průměrný věk klisen
Farma Hucul – J. Hora	28	7,7	12,8
Vopravil – Cunkov	27	7,4	12,3
TJ Aster – Zmrzlík Praha	10	2,7	18,1
Sdružení SRAZ – Toulcův dvůr	10	2,7	16,3
Farma Olšovka – Břeží	8	2,2	18
Klein – H. Slavkov	8	2,2	20,9
Kostuchová – Lužná	6	1,6	11
Ing. Čapounová – Dětenice	5	1,4	18
Lukavec	5	1,4	12,6
Mráčková – Kunžak	4	1,1	16,7
Ostatní 1 až 3 klisy	253	69,5	20,1
Celkem klisen v PK	364	100	18,9

Zdroj: Asociace chovatelů huculského koně, z.s.

Nukleus nejlepší části mateřské populace se kryje s předmětem systematické šlechtitelské práce v rámci **NPGZ ČR, který v současné době zahrnuje 158 klisen** (bez zohlednění úrovně reprodukční aktivity).

Liniovou skladbu samičí populace tvoří nadále čtyři základní genealogické linie **Gurgul, Goral, Oušor a Hroby**. Ostatní linie, pokud se vyskytují, zahrnují nevýznamné procento.

Aktuálně je k dispozici pouze 10 plemenných hřebců (2010–28 hřebců), což působí obtíž při zajištění optimalizace dojezdových vzdáleností klisen k připouštění. Problém je částečně řešen systémem využívání inseminace čerstvým spermatem (u jednoho plemeníka).

V dalším období bude i nadále věnována zvýšená pozornost předvýběru mladých hřebečků k odchovu, případně kvalitnímu importu, aby byl zastaven nežádoucí stav.

Pozitivum je, že v časové řadě však dochází k výraznému genovému posunu k čistokrevné populaci v souladu s představou o zachování tohoto ceněného plemene v rámci NPGZ ČR. Uvedený záměr se realizuje především formou výhradního působení čistokrevných plemeníků. Od roku 2010 již nepůsobí žádný plemeník s cizorodými geny.

Kontrola dědičnosti potomstva se používá v rámci stabilizační selekce, nikoliv jako výkonnostní kritérium.

U huculských koní jsou realizovány od roku 1997 **všestranné výkonnostní zkoušky (typu „A“)**, které byly v roce **2009 rozšířeny o kategorii jednostranných zkoušek typu „B“** (pod sedlem nebo v tahu). Zkouškám typu „A“ jsou povinně podrobeni všichni hřebci, kteří jsou zařazeni do plemenitby. Zkouška typu „A“ se skládá z prověrky mechaniky pohybu, jízdy pod sedlem, ochoty ke skákání s jezdcem, distanční jízdy v kočáře na 6 km za 30 minut včetně ovladatelnosti a rovněž těžkého tahu v kládě v samotě.

Od počátku roku 2009 jsou všechny klisny zapisované do PK podrobovány nejméně zkouškám typu „BS“ nebo „BT“. Aktuální populace klisen PK již zahrnuje **224 klisen s výkonnostní zkouškou**, což je o 68 více než v roce 2010 a činí **61,5 % klisen zařazených v PK** (52,4 % v roce 2010).

Povoleným způsobem plemenitby je pouze čistokrevná plemenitba. Tvorbou přípařovacího plánu rodičovských dvojic je ponecháno na chovateli, který má každoročně k dispozici aktuální seznam plemeníků včetně všech dostupných údajů, výsledků plemenitby. Každoročně je publikována analýza klisen v PK v Ročence členského „Zpravodaje“, který, jak již bylo zmíněno, letos představuje dvacátý šestý ročník a vychází 3-4 x do roka. Potřebné údaje jsou publikovány vedle písemné tiskové podoby i na samostatných stránkách internetu na adrese [http:// www.hucul-achhk.cz](http://www.hucul-achhk.cz).

Pro potřeby chovatelů je vydán barevný katalog plemeníků včetně fotografií a pětigeneračních původů, který je každoročně doplňován a včetně kumulativních výsledků zveřejněn i na webových stránkách ACHHK.

S ohledem na velikost šlechtěné populace a chovný cíl je významným kritériem znalost stupně příbuznosti konkrétních koní k zabránění inbreeding-deprese. Průměrný koeficient příbuznosti současné populace $F_{(x)}$ činí 2,54 (v roce 2020 $F_{(x)} = 2,71$; v roce 2010 $F_{(x)} = 3,57$) při výpočtu z 5. generace předků. Ke zlepšení situace bylo v roce 2008–2021 importováno šest nepříbuzných plemeníků, především s původními rumunskými geny. Pro ulehčení orientace chovatelů při volbě přípařovacích plánů a naplnění chovného cíle, je každoročně pro všechny aktuální klisny v PK vypočítáván koeficient příbuzenské plemenitby $F_{(x)}$ z páté generace, pro hypotetické potomky. Výpočet je proveden pro všechna hypotetická spojení příslušné klisny se všemi aktuálními plemeníky. Výsledky jsou chovatelům poskytovány v písemné nebo elektronické podobě.

Významným přínosem pro šlechtění huculského koně v České republice je členství a aktivní spolupráce v rámci evropské organizace HIF.

V současné době je docíleno uznání všech zakladatelek původních huculských rodin chovaných v ČR, kterých je celkem 24. Aktuálně je chovatelům k dispozici publikace zpracování schémat úplné krevní výstavby všech huculských koní v ČR až do klisen výše zmíněných uznaných zakladatelek. Schémata zahrnují celkem 606 koní, z toho 336 aktuálních a 270, kteří již nežijí nebo byli exportováni.

V roce 2017 byl v rámci spolupráce evropské organizace HIF vytvořen mezinárodní registr huculských koní, do kterého jsou evidováni všichni huculští koně ze šesti sdružených států. Tato základní data dodává a doplňuje i Česká republika. Smyslem registru je zaručit pravost původů, zejména při importech či exportech huculských koní mezi státy.

Ostatní

Nemalý význam je přikládán osvětové a publikační činnosti, chovatelským výstavám i šampionátům. Každoročně je chovatelská veřejnost informována o důležitých chovatelských výsledcích na výročním setkání ACHHK a v průběhu roku zmíněným členským časopisem „Zpravodaj“. Významné informace jsou publikovány rovněž na internetových stránkách, případně v časopisu „Koně“.

Irish Cob

Uznané chovatelské sdružení

Asociace svazů chovatelů koní České republiky, z.s.

U Hřebčince 479, 397 01 Písek

e-mail: info@aschk.cz

www.aschk.cz

Historie, plemeno a chovný cíl:

Plemenná kniha Irish Cob byla založena teprve před 24 lety, v roce 1998 v Irsku. Plemenná kniha je tedy mladá. Bohužel v dalších letech po založení této plemennou knihu provázelo mnoho sporů mezi zakladateli i chovateli napříč celou Evropou. Poté, co byla knihou původu plemene uznána irskou HSI, došlo k výraznému zklidnění situace a chovatelé se mohli posledních deset let místo mezinárodních potyček zabývat selekcí a chovem. V Evropě je několik dceřiných plemenných knih, mezi ně patří i ICS CZ (Irish Cob Studbook Czechia).

Plemenná kniha je otevřená a pro zápis do plemenné knihy je podmínkou pouze odpovídající standard a charakter. V ČR je PK IC vedena od roku 2011 UCHS ASCHK v ČR,

Nejvhodnější využití je samozřejmě pro tah, který byl v minulosti využíván primárně. Pro svůj charakter se hodí ovšem i pro rekreační ježdění, nižší drezury a osvědčil se také jako výborný a klidný kůň pro hiporehabilitace.

Během posledních tří let došlo k velkému početnímu nárůstu těchto koní v ČR, chov v ČR již není založen pouze na importu, ale především na tuzemském chovu. Počet koní je dvojnásobný oproti stavu z konce roku 2019, počet plemenných klisen dokonce trojnásobný – stav k 30.9.2022 byl 902 koní, z toho 319 plemenných klisen a 28 plemenných hřebců. Aktivně působících hřebců v plemenitbě je však pouhý zlomek z celkového počtu. S rozšířením plemene je požadován větší selekční tlak na výběr hřebců do plemenitby a blíží se období, kdy Zkouška základního výcviku pod sedlem či v zápřeži bude povinná pro hřebce žádající oprávnění k plemenitbě. Spolek pořádá několik svodů ročně. Velký zájem je o zápisy koní do PK i ze strany chovatelů na Slovensku a Polsku. Vrcholem chovatelské sezóny je každoroční Národní šampionát plemene se zahraničními posuzovateli. Vedle toho se pořádají a s velkým zájmem setkávají i regionální výstavy.

Ostatní

Od roku 2021 byl zaveden i akcelerační program, jako podpora chovatelům, kteří využívají potenciálu nejkvalitnějších hřebců a klisen.

Klusák

Uznané chovatelské sdružení

Česká klusácká asociace, z.s.

Radotínská 69, 159 00 Praha 5

e-mail: trotting@czetra.cz, klusackaasociace@seznam.cz

www.czetra.cz

O plemeni klusák a chovném cíli

Chovným cílem při šlechtění teplokrevného plemene klusák je sportovní kůň korektního harmonického exteriéru, dostatečného rámce a tvrdé konstituce, a zvyšování výkonnosti tohoto koně ve zkouškách výkonnosti formou klusáckých dostihů. Hodnocena je rychlost, vytrvalost, čistota a styl klusu, konstituční tvrdost a odolnost i do vyšších věkových kategorií za předpokladu nezbytných pozitivních morálních vlastností. Uvedené vlastnosti musí být doprovázeny dobrým charakterem, schopností komunikace a přijatelnou opracovatelností.

Dospělý klusácký kůň je středního rámce s dobrými liniemi, pevným fundamentem a bez zjevných geneticky podmíněných vad. Chovatelskou metodou pro dosažení tohoto chovného cíle je selekce a čistokrevná plemenitba v rámci uznaných klusáckých plemen: americký klusák, francouzský klusák, frankoamerický klusák, ruský klusák a orlovský klusák. Plemenná kniha klusáka v České republice je uzavřená, takže v chovu působí pouze klisny a hřebci prokazatelně klusáckých plemen zapsaní do některé ze světových klusáckých plemenných knih uznávaných vrcholnou evropskou klusáckou autoritou Union Européenne du Trot (UET) se sídlem v Paříži (plnoprávným členem UET se Česká klusácká asociace stala v roce 1998).

Současný stav

Základním předpokladem pro zvyšování požadované výkonnosti klusáka je kontrola užitkovosti a dědičnosti pozitivních vlastností prováděná formou klusáckých dostihů, které prověří vlastní výkonnost koně (kontrola užitkovosti). Na základě výsledků dostihů je pak prováděn selekční tlak na chovnou populaci klusáckých koní (kontrola dědičnosti) – pozitivní selekce při zařazování koní do chovu a preference rodičů výkonnějších potomků.

Klusácké dostihy se konají podle platného Dostihového řádu a jeho aktuálních doplňujících ustanovení v souladu s mezinárodními předpisy pro klusácký dostihový provoz. Největší význam pro testaci klusáckých koní mají ty dostihy, jejichž propozice se v průběhu let prakticky nemění a které tak umožní nejlepší srovnání výkonnosti koní. Jsou to chovatelské zkoušky v dostizích klasických, ročníkových a standardních. Výsledky klusáckých dostihů spolu se zahraničními starty klusáků registrovaných v České republice a statistickými sestavami jsou pravidelně zveřejňovány v Klusácké ročence.

V roce 2022 byl zlepšen absolutní český rekord na hodnotu plně korelující s celosvětovým měřítkem (kilometrový čas 1:11,9), zároveň se stále a výrazně zlepšují rekordy klusáků českého chovu a každoročně se národní rekordy zlepšují v několika kategoriích. Výrazně vzrostl počet zahraničních startů našich klusáků, kteří se začínají prosazovat i ve významných evropských zkouškách (Německo, Rakousko, Francie, Polsko, do roku 2012 také Slovensko). Úzkou spoluprací s klusáckou velmocí Francií navázala Česká klusácká asociace již v roce 2006, kdy jako sedmá země vstoupila do projektu Trotteur Français – ten je u nás od té doby plně funkční, a kromě oblasti pořádání klusáckých dostihů a importu dostihových koní se postupně rozrůstá i do oblasti klusáckého chovu, protože materiální podpora z Francie je zaměřována oběma směry. Dnes se u nás chovají francouzští klusáci již v pěti chovných střediscích. Do tohoto celosvětového projektu zapojila francouzská autorita LeTrot již 28 zemí. Velkým úspěchem tohoto projektu jsou vítězství a cenná umístění francouzských klusáků narozených a odchovaných v České republice při jejich startech ve Francii, kde chovatelé těchto koní získávají francouzské chovatelské prémie až do výše 25 % ze získané dostihové ceny. Značný mezinárodní ohlas získala Česká republika v roce 2017, kdy byl francouzský hřebec Boccaccio

narozený v Česku licentován komisí Le Trot jako schválený plemník pro chov francouzského klusáka. Je to první hřebec narozený mimo Francii, kterému bylo toto oprávnění uděleno.

Každoročně jsou do České republiky importováni klusáci z celé Evropy, a to jak mladí začínající koně, tak již aktivní dostihoví koně stejně jako chovné klisny a plemenní hřebci. Tento moment spolu se zařazováním dostihově výkonných klisen do chovu garantuje kvalitní a početně stabilní populaci klusáckých koní na českém území.

Základem chovu klusáka je kvalitní chovná populace, a proto jsou čeští chovatelé klusáka motivováni mnoha způsoby, aby při importu upřednostňovali klisny (zcela bez importního poplatku jsou dovážené klisny schválené pro chov) a aby v chovu používali kvalitní světově prověřené plemeníky. Díky mezinárodně povolené přípouštěcí metodě formou umělé inseminace se tak u nás rodí klusáci českého chovu z předních světových krevních linií. Pro majitele klusáckých dostihových koní je pak motivačním prvkem pro vlastnictví dostihového koně českého chovu vyhrazení některých dostihů těmto koním. Velký význam pro podporu českého chovu klusáka má také zavedený způsob časného uzavření klasických dostihů a stále rozšiřovaný program dostihů Breeders' Crownu podle mezinárodního vzoru (národní dostihy pro koně českého chovu). Dosahuje se tak vyššího počtu koní českého chovu účastnících se významných a tradičních dostihů, takže pro statistické zpracování plemenné hodnoty chovné populace je k dispozici větší množství údajů vedoucí k vyšší statistické průkaznosti.

Souhrnné výsledky plemenitby jsou publikované v Klusácké plemenné knize vedené v elektronické podobě. Početní stav klusácké populace v České republice je veden v databázi ústřední evidence a je trvale stabilní, osciluje kolem čísla 1800.

Kůň Kinský

Uznané chovatelské sdružení

Svaz chovatelů koní Kinských, z.s.

Č.p. 126, 289 12 Hradištko

IČO: 64809048

e-mail: schkk@equus-kinsky.cz

www.schkk.cz

O plemenu a chovném cíli

Plemeno kůň Kinský (dále také KK) patří mezi nejvýznamnější původní plemena koní v ČR. Vznik plemene je spojován se šlechtickým rodem Kinských. Kůň Kinský je ušlechtilý kůň středního tělesného rámce s dobrými liniemi, přiměřeně kostnatý se suchými končetinami bez zjevných i podmíněných genetických vad. Kohoutková výška je zhruba mezi 160 a 170 cm. Má suchou ušlechtilou hlavu s výrazným okem. Cílem chovatelů je sportovní i rekreační kůň s vynikajícím charakterem, snadnou jezditelností a dobrou mechanikou pohybu. Měla by převládat barva žlutá a plavá. Isabely (palomino – mají zlatožlutou barvu srsti s bílou hřívou a ocasem) a plaváci (pískové zbarvení srsti s černou hřívou, ocasem a distálními částmi končetin). Dále se vyskytují ryzáci, hnědáci, cremello (velmi světlá isabela s modrými očima – srst má smetanové zbarvení).

V prvním desetiletí po uznání plemene koní Kinských 2005–2015 probíhal regenerační proces s cílem navázat na původní koně Kinské. V tomto období byl kladen velký důraz na podíl původních genů koní Kinských (PG KK). Byl vyselektován soubor klisen, na kterých byl postaven chov KK pro příští období. V současnosti je upřednostňována čistokrevná plemenitba s cílem udržet v populaci původní geny koní Kinských a geny pro žluté zbarvení, ačkoliv je žádoucí využívat i plemeníky jiných barev než žlutáků (nejlépe ryzáci). Výjimečně lze použít v plemenitbě anglického plnokrevníka, nebo jiné teplokrevné hřebce pro zlepšení mechaniky pohybu a skokových schopností.

Plemenní hřebci

V uplynulém roce 2021 bylo v plemenné knize hřebců registrováno 19 plemenných hřebců. Z celkového počtu bylo 14 hřebců s původními geny koní Kinských, 3 hřebci AI/I, po 1 hřebci DSPf a ZANG. Využití hřebců bez původních genů je z důvodu zušlechtnění vlastností KK. V tabulce je uveden seznam hřebců pro roky 2020 a 2021 a počet registrovaných hříbat v roce 2020 a 2021. V letošním roce složil výkonnostní zkoušky hřebec 2910 Nathan.

Hřebci zapsaní v PK KK 2020-2021

	Číslo koně	Jméno koně	Plemeno	Barva	Narozen	PG	Číslo otce	Jméno otce	ZH 2020	ZH 2021
1	1602	Asio Zdelovský	ČT	Plav.	2007	8,6	6154	Don Bosio (USA)	0	1
2	1244	Česarion Kinský 3	ČT	Isab.	2004	14,8	718	Mineral	0	0
3	3015	Damon	AI/I	Ryz.	2000	0,0	7,5	Dara Monarch (GB)	0	1
4	1465	Drak	ČT	Isab.	2005	6,6	664	Drak	0	3
5	1463	Dubel	ČT	sv.Isab.	1997	17,2	2452	Dux lipský	2	2
6	2461	Dustin Kinský	ST-CS	Isab.	2013	17,2	1760	Diamante	2	0
7	2460	Gasper	ST-CS	Isab.	2014	7,8	1615	Gin Fizz IV	1	3
8	1464	Milan	ČT	Isab.	2005	10,9	2810	Mistrál	0	1
9	2184	Milton Kinský	KK	Isab.	2011	25,0	718	Mineral	3	0
10	718	Mineral	ČT	Isab.	1995	21,9	439	Mys	0	2
11	2810	Mistrál	ČT	Isab.	1996	21,9	439	Mys	3	1
12	2459	Pigment Kinský	ČT	Isab.	2013	15,2	951	Lotar (dř.Yellow Man)	0	4
13	1245	Sarkon Kinský	ČT-KK	Plav.	1998	10,9	556	DAF Ondráš	0	0
14	2186	Wolkenwind	ZDF	Isab./Pal.	2003	10,9		Wolkentanz	0	0
15	2470	Dreux	CS	tm. Hd.	2015	0,0	5199	De Niro	6	0
16	951	Lotar	ST-CS	Plav.	1998	9,4	5	Landos	1	1
17	1159	Sinuhet-K	ČT	Isab.	2003	9,4	534	Sirius	0	1
18	525	Taarlo Kubišta s.v	ČT	Isab.	1991		366	Taarlo	1	0
19	6179	Age of Jape	AI/I	č. Hd.	2006	0,0		Jape	0	2
20	2997	Aristo Z	ZANG	Ryz.	2001	0,0		Artos	0	0
21	2790	Dominátor Kinský	KK	Plav.	2016	14,3	718	Mineral	0	0
22	6023	Wallace (GB)	AI/I	Ryz.	1996	0,0		Royal Academy (USA)	0	0
23	1865	Quäntchen Glück	DSPf.	Ryz.	2007	0,0	5177	Quarterback	0	0
24	627	Lokaj Smrček	ČT	tm.Hd.	1993	9,4	326	Lokaj	0	0
25	2910	Nathan	KK	Hd.	2017	3,1	5010	Aloube Z	0	0
Celkem									19	22

V evidenci hřebců nezapsaných do PK je celkem 84 hřebců po 23 otcích (z toho 3 albíni, 6 hnědáků, 44 isabel, 17 plaváků a 14 ryzáků). Rozložení barev dává do budoucna dobrý výběr pro selekci těch nejlepších a přípravu k výkonnostním zkouškám hřebců. Rozložení PG v % je následující: do 6 % 12 hřebců, od 6–10 % 21 hřebců, od 10–20 % 42 hřebců a nad 20 % 9 hřebců. Pro zachování co nejvyššího procenta původních genů v populaci lze doporučit sledovat hřebce s vysokým % PG v jejich dalším vývoji.

Plemenné klisny

Celkový počet klisen v PK KK se zvedl na 376 klisen. Nejvíce dcer (46) je v PKK evidováno po hřebci 718 Mineral. Po 4 dcerách mají hřebci 434 Veneur du Luc, 577 Rock'n Roll, 951 Lotar (dříve Yellow Man).

Níže uvedená data ukazují na dobrý příklad chovatelské odpovědnosti a předávání genů KK do dalších generací. Počet klisen v PKK KK je celkem 376. Stáří do 3 let 23 klisen, od 4 do 10 let 90 klisen, od 11 do 19 let 143 klisen a starší 20 let 120 klisen. V tabulce níže je uveden počet klisen v závislosti na procentech původních genů KK ve dvou sledovaných skupinách narozených před rokem 2009 a narozených v letech 2010–2021.

Počet klisen v závislosti na procentu původních genů

PGG v %	ročník narození do 2009	ročník narození 2010-2021	počet klisen KK
0%	20	3	23
0,8-4,99%	39	24	63
5-10%	47	43	90
10-15%	67	35	102
15-20%	45	20	65
20-30%	22	8	30
30-36%	3	0	3
neuvedeno	0	0	0
celkový počet klisen v PKK KK			376

Hříbata a mladí koně

V registru hříbat a mladých koní je registrováno 183 koní: 58 klisen, 84 hřebců a 41 valachů narozených v letech 2007-2021. V letošním roce bylo zaregistrováno 22 hříbat, 5 klisniček a 17 hřebečků, narodil se 1 albín, 3 plavá hříbata, 12 žlutáků-isabel, 4 ryzáci, 2 hnědáci.

Z uvedeného je zřejmé, že pro doplnění stáda klisen jejich dcerami je možné v příštích letech počítat s 5 až 16 klisnami ročně. Nezařazených klisen s ročníkem narození 2008-2017 je celkem 22. Ročník narození 2021 celkem 5 klisen, 2020 celkem 6 klisen, 2019 celkem 12 klisen, ročník narození 2018 celkem 13 klisen.

Lipický kůň

Uznané chovatelské sdružení

Společnost Chovatelů Lipického koně ČR, z.s.

Dvůr Prak, Český Šternberk 47, 257 26

e-mail: [schlk@seznam.cz](mailto:schlkc@seznam.cz)

www.schlkc.cz

O plemeni a chovném cíli

Cílem šlechtění lipických koní je udržet a prohlubovat výborné vlastnosti tohoto plemene, kterými jsou: odolnost, tvrdost, dobrá krmitelnost, ochota k práci a živý temperament v souladu s přirozenou inteligencí pak zaručuje širokou škálu použitelnosti.

Zcela určitě je stálým chovatelským cílem udržet a sjednocovat typické exteriérové znaky jako je kompaktní stavba těla, spíše čtvercového trupu s výbornou horní linií, dobře vázanými bedry. V neposlední řadě je stále kladen důraz na vznosné, kadencované chody s vyšší akcí hrudních končetin. I nadále, a to nejen v ČR, ale ve všech významných chovatelských institucích (Lipica SLO, Piber AUT, Szivásvár HUN, Topilčianky SVK) přetrvává poměrně značná variabilita tělesných rozměrů u chovných jedinců, která také souvisí se zaměřením na využití jednotlivých koní.

Současný stav

V České republice bylo k 31.12. 2021 chováno celkem 375 koní tohoto plemene, což v porovnání s počty, které tu byly v roce 2008, činí nárůst o 184 jedinců lipického koně. V evidenci je 9 plemenných hřebců v liniích Pluto, Neapolitano a Favory. 151 klisen, z nichž je 91 klisen zapsaných v plemenné knize, 124 valachů, 54 hřebců, 21 mladých hřebců a 10 klisen do 5 let stáří, 3 hřebečci a 3 klisničky toho roku narozené.

V současné době můžeme říci, že s pozvolna přibývajícím počty chovných jedinců, máme dostatečnou a soběstačnou chovnou základnu, což dává chovatelům poměrně širokou škálu volby v připravných plánech. Chovatelé mají také možnost využití připouštění svých klisen v renomovaných chovech v zahraničí či dovoz inseminačních dávek.

Nyní je v ČR většina držitelů malého počtu koní, kteří vlastní 1 až 3 koně. Hlavním chovatelským centrem lipických koní je bezesporu Dvůr Prak rodiny Tupých, který je rovněž sídlem Svazu Chovatelů Lipického koně. Dlouhodobě je tam chováno cca 20 koní této rasy, včetně dvou plemenných hřebců. Dále v současnosti můžeme mezi významné chovatele zařadit Tomáše Jelínka ze Zruče nad Sázavou, který vlastní dva plemeníky a několik chovných klisen nebo Milana Komárka z Lužce či prof. Grodu z Víseku u Letova.

SCHLK každoročně pořádá výkonnostní zkoušky a svod koní, kterých se účastní zpravidla 4 až 7 koní. Výkonný výbor a Rada plemenné knihy pokládá výkonnostní zkoušky za velmi dobrý nástroj ke zhodnocení vývoje populace a zároveň je dobrou zpětnou vazbou pro chovatele samotné. Mohou tak porovnat v jeden moment a na jednom místě produkty své chovatelské práce a v součinnosti s odborným výkladem posuzovatelů zhodnotit, zda se ubírají v chovu správným směrem.

Svaz Chovatelů Lipických koní je již dlouhá léta členem mezinárodní chovatelské federace lipických koní LIF (Lipizzan International Federation) s níž úzce spolupracuje a využívá možností čerpat informace od velkých chovatelů, jako jsou státní hřebčiny nebo významní soukromí chovatelé napříč celým světem.

Minihorse

Uznané chovatelské sdružení

Asociace svazů chovatelů koní České republiky, z.s.

se sídlem: U Hřebčince 479, 397 01 Písek

e-mail: info@aschk.cz

www.aschk.cz

O plemeni a chovném cíli

Plemeno Minihorse vzniklo cílevědomým šlechtěním směřujícím k miniaturizaci plemene se zachováním pevné konstituce, harmonického utváření zevnějšku a dobrého zdraví, a to především v Anglii a USA.

V současné době rozeznáváme u tohoto plemene na základě výšky (měřené na rovné podlaze od poslední hřívy směřující k zemi) sekci A (výška koně v dospělosti do 34 inch, tj. 86,36 cm) a sekci B (výška v dospělosti do 38 inch, tj. 96,52 cm).

Chovným cílem je plemeno koně malého vzrůstu se zachovalými základními tělesnými proporcemi, korektním postojem, který je odolný, elegantní, jemný a vyrovnané povahy. Důraz je kladen rovněž na korektní exteriér bez vad končetin, postojů a mechaniky pohybu, dobrou krmitelnost, zdravotní stav, klidný temperament a spolehlivý charakter.

Plemenitba je realizována pouze čistokrevně, příliv genů jiných plemen je nepřipustný.

Současný stav

Počet koní zapsaných v PK v posledních letech neustále stoupá. V současné době je v plemenné knize minihorse zapsáno 52 hřebců, 157 klisen.

Moravský teplokrevník

Uznané chovatelské sdružení

Svaz chovatelů a příznivců moravského teplokrevníka, z.s.

Lebedov 108, 768 02 Zdounky

e-mail: moravskyteplokrevnik@seznam.cz

www.moravskyteplokrevnik.cz

O plemenu a chovném cíli

Moravský teplokrevník je plemeno spojené s historickou tradicí chovu koní na Moravě. Chovným cílem moravského teplokrevníka je ušlechtilý, středně velký, teplokrevný kůň mírně delšího rámce, chovaný na bázi původních rakousko-uherských kmenů s přihlédnutím ke kmenové příslušnosti. Je požadován kůň výborného charakteru s ochotou k práci, mnohostranného využití pod sedlem i v zápřeži, s pevným zdravím, snadno krmitelný, s tvrdou konstitucí, přiměřeným temperamentem a s odpovídající mechanikou pohybu.

Standard základních tělesných znaků ve 4 letech stáří pro hřebce a klisny

Míry (cm)	Hřebci		Klisny	
	Min.	Průměr	Min.	Průměr
KVP (cm)	170	175	168	173
KVH (cm)	161	166	159	163
Obvod hrudi OH (cm)	183	194	185	194
Obvod holeně OHOL (cm)	20	22	19	21
Rozdíl KVP-OH (cm)	13	19	17	21

Zdroj: Svaz chovatelů a příznivců moravského teplokrevníka, z.s.

Předmětem šlechtitelského programu moravského teplokrevníka je regenerační a udržovací šlechtění populace.

Současný stav

K 31. 12. 2021 má celá současná reprodukčně aktivní populace moravského teplokrevníka (dále jen MT) 37 plemenných hřebců, z nichž je 16 rezervních a 234 chovných klisen. Pro populaci MT je zpracován Řád plemenné knihy, Šlechtitelský program a Zkušební řád.

Charakteristika průměrů základních tělesných znaků (bez A1/I) u hřebců

	Počet (ks)	KVH	KVP	OHR	OHOL
Celkem	37	166,0	174,9	193,5	21,7

Zdroj: Svaz chovatelů a příznivců moravského teplokrevníka, z.s.

Charakteristika průměrů podílu PG (bez A1/I) u hřebců

	FUR	PRZ	NS	SoH	GID	NON	SHG	CAT	DAH	SUM	A 1/I	ARAB
Celkem	18,78	15,21	3,87	0,39	3,88	0,36	2,01	4,53	0,69	49,71	18,62	7,81

Zdroj: Svaz chovatelů a příznivců moravského teplokrevníka, z.s.

Vývoj početních stavů hřebců má od roku 2004 vzrůstající tendence. V roce 2004 bylo zaregistrováno 6 hřebců, v roce 2005 7 hřebců, v roce 2006 10 hřebců, v roce 2007 12 hřebců, v roce 2008 16 hřebců, v roce 2009 a 2010 shodně 19 hřebců, v roce 2011 28 hřebců, v roce 2012 26 hřebců, v roce 2013 31 hřebců, v roce 2014 32 hřebců, v roce 2015 a 2016 shodně 36 hřebců, v roce 2017 41 hřebců, v roce 2018 a 2019 shodně 45 hřebců, v roce 2020 36 hřebců a v roce 2021 37 hřebců. Aktivně využíváno je v posledních letech v průměru 20 hřebců, ostatní jsou hřebci rezervní. Více jsou využíváni již osvědčení prověřeni plemeni. Zatím se daří zachovat většinu původních linií hřebců. V ohrožení je linie Furioso XI R. *1895, která v současné době u nás nemá zastupitele. K dispozici jsou pouze inseminační dávky. Nejvíce zastoupeni a také nejvíce využíváni jsou plemeni kmene Przedswit, obou linií Przedswit III K *1925 a Przedswit VIII Pib./Wies. *1913.

Podle příslušnosti klisen k rodinám jsou rozděleny do 86 rodin. Více jak tři příslušnice (včetně nezařazených klisniček) má již 26 rodin, což dává předpoklad, že se tyto rodiny udrží nadále i do budoucna. Naopak 43 rodin má pouze po jedné zástupkyni. S přihlédnutím k mnohdy vyššímu věku klisen je pravděpodobné, že rodina zcela vymizí. Bohužel se zřejmě nepodaří zachránit některé významné hřebčinské rodiny. V ohrožení jsou motěšické rodiny 520 Shagya X-9 a 28 Amurath, dále téměř všechny významné pohořelické a kladrubské rodiny s výjimkou rodiny založené trakénskou kořistní klisnou Hela. Naopak dobře si vedou významné zemské rodiny, kdy ani jedna není v přímém ohrožení. Potěšující je také stoupající počet klisen v produktivním věku. Přesto lze ovšem populaci charakterizovat jako ohroženou.

U populace moravského teplokrevníka jde o genovou kontinuitu s tzv. původní částí populace teplokrevných koní chovanou kontinuálně více než 100 let ve specifických klimatických a půdních podmínkách Moravy s omezenou imigrací cizích genů a s mezigenerační plemenitbou inter se. Tato je realizována mezi samčími a samičími jedinci s homogenizovanou rodokmenovou genovou skladbou na bázi původních rakousko-uherských polokrevných kmenů a se zušlechťujícím podílem A 1/I. Jde o genově cennou populaci s rizikem zániku všech nedostatečně početně zastoupených otcovských linií a rodin.

Rovněž se jedná o geneticky cennou populaci, která je genetickým zdrojem pro udržovací šlechtění a eventuální regeneraci plemen koní se shodným genovým základem chovaných ve Slovenské republice, Maďarsku, Rumunsku, Německu a Rakousku. Populace MT je geneticky konsolidována a prochována na významné plemeničky původních rakousko-uherských polokrevných kmenů domácí provenience z let 1920–1950.

Ostatní

Svaz chovatelů a příznivců moravského teplokrevníka, z.s. je od roku 2002 členem mezinárodní organizace s názvem Federation International Furioso (FIF), která sdružuje chovatele koní chovaných na základě genů původních rakousko-uherských kmenů z České republiky, Maďarska, Polska, Rakouska, Rumunska a Slovenské republiky. Hlavním cílem je pomoc při stabilizaci koní této populace a rozšíření těchto koní v Evropě.

Osel domácí

Uznané chovatelské sdružení

Asociace svazů chovatelů koní České republiky, z.s.

se sídlem: U Hřebčince 479, 397 01 Písek

e-mail: info@aschk.cz

www.aschk.cz

O plemenu a chovném cíli

Chovným cílem je osel středního až malého obdélníkového tělesného rámce s korektní stavbou těla, harmonickými proporcemi a typicky dlouhými ušními boltci, bez vad stavby končetin a chodů a bez hrubých exteriérových vad. Jedinci jsou charakterově vyrovnaní, bez známek agrese, ochotní k práci a lehce ovladatelní. Jedná se o konstitučně tvrdá, nenáročná a dobře krmitelná zvířata vhodná k rekreaci, hipoterapii, do záprahu nebo jako soumar.

Současný stav

V posledních letech vykazuje populace oslů chovaných v České republice stabilní početní nárůst o cca 100 jedinců ročně. Celkový počet k 31.12.2021 je 1573, z toho kříženců (mul a mezků) je 57. Nárůst populace je zřejmě v největší míře ovlivněn stále větší oblibou oslů jako domácích mazlíčků, jelikož nárůst se netýká počtů chovných hřebců ani klisen, ale ostatních příslušníků plemene. Svoji roli hraje i větší povědomí chovatelů a majitelů oslů o nutnosti registrace všech držovaných zvířat, která vyplývá ze zákona. Mimo to se intenzivnější propagace odráží ve zvýšeném zájmu o tato zvířata, což vede zákonitě k cílenému intenzivnějšímu přípuštění chovných jedinců. Stále častěji se objevují i importy zvířat ze zahraničí. Poslední 2 roky však Klub chovatelů a přátel oslů z.s. potýká s klesajícím nebo stejným počtem zapsaných chovných jedinců z důvodů zrušených chovatelských akcí, svodů a dalších vládních restrikcí souvisejících s onemocněním Covid-19.

Populace oslů chovaných v České republice zaznamenává v několika posledních letech vysoký nárůst. V roce 2019 zde bylo evidováno celkem 1 358 jedinců osla domácího, z toho 20 hřebců zapsaných v PK a 38 klisen v PK.

Stav populace osla domácího 2014–2021 (ks)

Rok	Hřebci v chovu v PK	Klisy v PK	Ostatní	Celkem
2014	7	6	759	772
2015	9	16	943	968
2016	12	23	972	1 007
2017	5	29	1 095	1 129
2018	14	40	1 211	1 265
2019	20	38	1 301	1 358
2020	19	36	1 423	1 478
2021	20	37	1 516	1 573

Zdroj: Asociace svazů chovatelů koní České republiky, z.s.

Ostatní

Zkoušky výkonnosti osla domácího jsou povinné pro plemenné hřebce. Výkonnostní zkoušky pro klisny povinné nejsou.

Plnokrevný arabský kůň

Uznané chovatelské sdružení

Asociace chovatelů plnokrevných arabských koní

P.O.Box 60, 460 01 Liberec

e-mail: achpak.ct@tiscali.cz

www.achpak.cz

Cílem ACHPAK ČR je nejen zvyšovat počty plnokrevných arabských koní v České republice, ale především zvyšování kvality chovaných koní a jejich využívání v jezdeckém sportu. Tyto cíle se pomalu daří naplňovat, což dokazují jak výsledky z výstav, tak i výsledky z jezdeckých disciplín (především vytrvalosti) a také statistiky exportu koní z České republiky. ACHPAK ČR se dále snaží chovatelům poskytovat maximální poradenskou činnost a zdokonalovat znalosti českých chovatelů pořádáním pravidelných seminářů a školení. V neposlední řadě ACHPAK ČR dohlíží na udržení čistoty plnokrevných arabských koní v České republice a dodržuje veškeré standardy WAHO (World Arabian Horse Organization). Poslední vydanou plemennou knihou je svazek VI, zahrnující roky 2014–2017. Všichni plnokrevní arabští koně jsou v České republice čipováni (již od roku 1993), všechna hříbata narozená v České republice mají DNA testy na potvrzení o původu a jsou také testována na vyjmenované genetické choroby (LFS, SCID, CA, OAAM). Při užívání embryu transferu, jako metody umělé reprodukce, je povolena registrace pouze jednoho potomka narozeného přirozenou metodou plemenitby a jednoho pomocí embryu transferu v tomtéž roce. Klonování je u plnokrevných arabských koní zcela zakázáno.

Plnokrevný arabský kůň v roce 2014–2019

Rok	Narozených hříbat	Klisny užité v chovu	Hřebci užiti v chovu	Koně import	Koně export
2014	13	16	8	10	4
2015	14	19	6	14	3
2016	18	15	5	9	5
2017	10	18	9	6	6
2018	18	20	10	11	4
2019	18	29	11	14	6
2020	15	24	9	16	4
2021	17	20	12	11	5

Zdroj: Asociace chovatelů plnokrevných arabských koní, z.s.

Shagya arab

Uznané chovatelské sdružení

Svaz chovatelů Shagya Araba v České republice, z.s.

Vrchlického 68, 538 21 Slatiňany

e-mail: shagyaarab.org@seznam.cz

www.shagyaarab.org.cz

O plemenu a chovném cíli

Plemeno Shagya arab prezentuje zachování arabského plemene původem chovaného v bývalých rakousko-uherských c.k. hřebčínech Radovec a Bábolna. Čistokrevnost chovu je založena na páření jedinců příslušejících ze strany matky k mezinárodně uznaným rodinám a na straně otce k akceptovaným liniím. Příliv genů jiných plemen zde není přípustný. Výjimku lze ovšem přiznat arabským plnokrevným hřebcům, kteří splňují podmínky tělesných rozměrů daných chovným cílem a standardem Shagya araba.

Shagya arab je považován za rodokmenové plemeno. Celkový stav koní na úrovni evropských států není příliš početný a činí asi 2 600 plemenných klisen. Stupeň sportovní výkonnosti lze hodnotit na střední úrovni. Toto plemeno je využíváno jako všestranný jezdecký kůň. Sportovní využití se nejvíce projevuje ve vytrvalostních soutěžích, kde stabilně dosahuje stupně „S“ až „T“, ale i v dalších disciplínách – drezura, skoky, spřežení dosahuje stupně výkonnosti na úrovni „L“ až „T“.

Zájem se jeví o středně velkého, pohledného a charakterově spolehlivého koně. Velký význam spočívá na prostorné, elastické a korektní mechanice pohybu v kroku, klusu i cvalu. Je to všestranně využitelný kůň a splňuje požadavky pro všechny druhy běžného jezdeckého sportu. Chovným cílem je ušlechtilý arabský kůň evropského typu, kostnatější s korektním fundamentem.

Současný stav

Celkový stav koní plemene Shagya arab na území České republiky představuje 857 koní, z toho ústřední evidence potvrzuje k 31.12.2020 tyto počty: 328 plemenných klisen, 25 plemenných hřebců a 504 ostatních jedinců.

Celkový stav koní plemene Shagya arab na území České republiky k 31.12.2021 představuje 920, z toho ústřední evidence potvrzuje tyto stavy: 320 plemenných klisen, 27 plemenných hřebců a 573 ostatních jedinců.

Hřebci

V připouštěcí sezóně 2020 působilo v chovu Shagya araba v České republice celkem 17 hřebců a z toho byli 2 hřebci plnokrevní.

V následující připouštějí sezóně v roce 2021 působilo v chovu 19 hřebců a z toho byli 2 hřebci plnokrevní.

V roce 2021 byl proveden předvýběr hřebce 78/436 Kavalon (po otci 745 O'Bajan II-CZ/Radživ, z matky Kassey CZ-Sh-A189 po 781 Shagya V-CZ/Salim, majitele Duška Pavla). Předvýběr splnil s výslednou známkou 7,9 bodů.

Klisy

V roce 2020 bylo zapsáno do plemenné knihy Shagya araba v České republice celkem 12 klisen. V následujícím roce 2021 bylo zapsáno do plemenné knihy Shagya araba v České republice celkem 13 klisen.

Od počátku založení Svazu chovatelů Shagya Araba v České republice (1993) bylo do plemenných knih zapsáno celkem 525 klisen, z nichž bylo v letech 2020 a 2021 zapsáno 25 klisen.

Počet zapsaných klisen v České republice v letech 2012–2021(ks)

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Zapsáno klisen	13	16	18	18	29	15	18	18	12	13

Hříbata

V roce 2020 se v České republice narodilo celkem 23 hříbat plemene Shagya arab, po 10 plemenných hřebcích z 8 linií. Narodeno bylo 13 klisen a 10 hřebců.

V roce 2021 se v České republice narodilo celkem 20 hříbat plemene Shagya arab, po 9 plemenných hřebcích z 8 linií. Narodeno bylo 11 klisen a 9 hřebců.

Počet narozených hříbat v České republice v letech 2012–2021

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Nar. hříbat	48	31	27	33	44	26	24	36	23	20

Všechna hříbata, odpovídající chovnému cíli, se označují v levé sedlové krajině kmenovým výžehem otce, v pravé sedlové krajině pořadovým číslem po otci a na levém stehně symbolem příslušnost k plemeni. Ověření pravosti původu se dokládá pomocí DNA.

Shetland pony

Uznané chovatelské sdružení

Asociace svazů chovatelů koní České republiky, z.s.

se sídlem: U Hřebčince 479, 397 01 Písek

e-mail: info@aschk.cz

www.aschk.cz

O plemenu a chovném cíli

Jedno z nejmenších a nejstarších nativních plemen koní, shetlandský pony, pochází z Shetlandských ostrovů, ležících severně od Skotska. Jeho původní využití v minulosti, jako soumar, doplnilo později šlechtění k tahu, kterého bylo využíváno především k práci v dolech a k přemísťování nákladů. Dnes se setkáváme nejčastěji s výborným jezdeckým koněm pro děti a koněm do lehké záprže a lehkých vozů.

Chovným cílem je harmonický, charakterově vyrovnaný a všestranně použitelný pony, dlouhověký, nenáročný a dobře krmitelný, zdravý, bez vad postojů, končetin a chodů. U standardního typu směřuje chovný cíl k udržení pony (klidný charakter, ochota pro práci), u mini typu míří tento chovný cíl k miniaturizaci při současném zachování souladného exteriéru a zdraví.

Současný stav

Od počátku založení samostatné plemenné knihy (rok 2000) počet koní tohoto plemene má mírně vzestupnou tendenci. V r. 2021 bylo zařazeno 7 hřebců a 28 klisen do plemenné knihy.

Počet plemenných hřebců v ČR každoročně roste. Na konci r. 2021 je v PK evidováno 69 plemenných hřebců, 34 hřebců je v typu mini a 35 hřebců v typu standard. V posledních letech se stavy hřebců v typu mini a standard vyrovnaly. V dřívějších letech tomu tak nebylo, počet hřebců ve standardním typu jasně převládal. Z toho vyplývá, že přibýlo i chovatelů, kteří se zabývají chovem shetlandů v minitypu.

Plemenní hřebci ani klisny nemají povinné zkoušky výkonnosti, nicméně se jedná o jednu z podmínek pro jejich zařazení do akceleračního programu. Zkoušky výkonnosti je možné absolvovat v záprži nebo pod sedlem. V roce 2021 se zkoušky výkonnosti pro nezámek nekonaly.

Slezský norik

Uznané chovatelské sdružení

Asociace svazů chovatelů koní ČR, z.s.

U hřebčince 47, 397 01 Písek

e-mail: info@aschk.cz

www.aschk.cz

Historie

K utváření populace slezských noriků (SN) docházelo ve specifických oblastních podmínkách Slezska, a to zpočátku (období 1900–1950) prostřednictvím importu originálních norických hřebců rakouské provenience (n.r.) a bavorských chladnokrevných hřebců bavorské provenience (chl.b.), pocházejících z originálních rakouských noriků. Na utváření populace tohoto plemene se podíleli zakladatelé původních linií slezského norika, a to 41 Norbert, n.r. (*1907), 419 Bravo, n.r. (*1914), 12 Pfeilring, chl.b., 412 Albin Theseus, n.r. (*1920), 342 Dietrich, n.r. (*1921), 341 Atlas, chl.b. (*1925), 621 Nero Vulkan, n.r. (*1935), 103 Brigant, n.r. (*1937), 2568 Klosterjäger, chl.b. (*1937), 2526 Höllriegel, n.r. (*1939), 2505 Michl Vulkan VI, n.r. (*1943) a 517 Georg Vulkan VII, n.r. (*1943).

Současný stav

Stav populace genetického zdroje lze hodnotit jako stabilizovaný s mírně stoupající tendencí v mateřské části populace. Populace v celé ČR má však vývoj zcela opačný. Počty plemeníků až na výjimky u některých jedinců jsou víceméně shodné, neboť nově zařazováni jsou plemeníci splňující podmínky zařazení do GZ. Počty klisen mimo GZ mají výrazně klesající tendenci z několika důvodů. Především proto, že mimo GZ a tudíž i v nižších oddílech PK byla zařazena většina klisen méně kvalitních a s neúplným původem. Tyto klisny působily v reprodukci většinou jen omezeně a jsou postupně vyřazovány. Skokový úbytek mezi lety 2012 až 2014 způsobilo vyřazení neaktivních klisen z PK. Počty chovatelů tento trend víceméně kopírují.

Stav populace SN 2006–2021

Rok	Hřebci v GZ	Klisny v GZ	Klisny zapsané v PK	Počet chovatelů
2008	39	235	438	296
2009	45	247	461	367
2010	43	238	464	359
2011	41	244	476	367
2012	42	287	479	354
2013	39	272	470	353
2014	42	301	406	322
2015	42	309	427	334
2016	49	350	478	348
2017	47	330	488	347
2018	54	353	492	358
2019	53	365	482	349
2020	61	393	506	363
2021	60	388	528	380

Zdroj: ÚEK Slatiňany

S platností od 1.1.2021 může být jako GZ řádně evidován pouze jedinec, který:

- svými parametry odpovídá standardu plemene,
- je zapsán v Plemenné knize slezského norika,
- absolvoval a splnil stanovená kritéria zkoušek výkonnosti,
- má provedený vlastní test SNP se zjištěným výsledkem minimálně 87,5 % uznaných slezských genů nebo
- je potomkem takto prověřených rodičů, s prokázaným testem parentity tj. shody původu potomka s oběma rodiči.

Reprodukce

Aktuálně má k 31.12.2021 oprávnění k plemenitbě celkem 60 hřebců. V posledních letech byl zařazen dostatečný počet mladých hřebců. Především z důvodu vyššího zájmu soukromých chovatelů a zároveň snahy o udržení dostatečného počtu hřebců v jednotlivých liniích.

Věková struktura mateřské části populace je vyhovující, avšak v posledních dvou letech je zaznamenán trend mírného poklesu počtu zapuštěných klisen. Podmínkou zařazení klisen do GZ je zápis do plemenné knihy a vykonání zkoušky výkonnosti. Těchto zápisů a zkoušek se zúčastňují 3leté klisny. Výjimku tvoří omezený počet starších klisen, které z nejrůznějších důvodů neabsolvovaly ZV s tříletým ročníkem a ZV vykonají proto, aby mohly být zařazeny do GZ.

Efektivní velikost populace činí 1360 hlav a úroveň inbreedingu v populaci (koeficient vzájemné příbuznosti) $F_{(x)}$ činí 1,707.

Ostatní

Chov slezského norika je rozptýlený do prostředí zemského chovu v různých oblastech ČR, což může být hodnoceno velmi kladně z hlediska adaptace na rozmanité podmínky a na odlišné faktory ve výcviku. Významnou propagací chovu se podařilo v předchozí dekádě přivést potenciální chovatele koní k oblíbené chladnokrevných hospodářských plemen. Uplatnění slezských noriků je především v potažních pracích při přibližování dřeva. Zájem těžařských společností o jeho uplatnění v lese se ale významně snížil a hodnota služby koně je silně podhodnocována.

Slovenský teplokrevník

Uznané chovatelské sdružení

Svaz chovatelů slovenského teplokrevníka v ČR, z.s.

U kapličky 14, 530 02 Pardubice – Mnětice

e-mail: schl@studbookcs.cz

www.slovensky-teplokrevnik.cz

Počty koní PK CS k 31.12.2021:

Plemenní hřebci: 163

Plemenné klisny: 3161

Ostatní: 2 765

Šlechtění CS koně

Cílem šlechtění plemene CS chovaného v ČR je korektní a výkonný jezdecký kůň předurčený pro jezdecký sport, chovaný na základě homogenního původu vycházejícího z nejlepších světových linií a rodin.

Metodou k dosažení chovného cíle je především:

- Vytvoření podmínek pro maximální zkrácení generačního intervalu u hřebců prověřovaných základním stupněm kontroly dědičnosti, a to zejména pro včasné zařazování vybraných mladých hřebců do chovu, získání potřebného počtu potomků během jedné připouštěcí sezóny, včasné a objektivní posouzení vlastní výkonnosti potomků testovaných hřebců v co největším testovaném souboru, efektivní využití výsledků kontroly dědičnosti a vlastní výkonnosti ve šlechtitelském procesu zejména pro selekci hřebců, maximální využití vyselektovaných hřebců v plemenitbě zejména formou inseminace čerstvým i zmraženým spermatem, hodnocení, selekce a reprodukční využití vybraných klisen i za použití moderních reprodukčních metod embryotransferu, praktické využití všech posledních poznatků při řešení nových šlechtitelských a reprodukčních biotechnických metod.
- Vychází se z hodnot prověření nejen v zahraničí, ale i hodnocení jednotlivých svazů (skokové a drezurní indexy, BSO, ISO), ale i výsledků šampionátů např. KMK – kritéria mladých koní a Světového mistrovství mladých koní v Lanakenu. Důraz je kladen nejen na zlepšení genofondu, ale i na skokové vlohy, mechaniku pohybu, a především na charakter a ochotu k práci.

Šlechtitelský proces je možné rozdělit do několika oblastí, a to do oblasti genetiky, reprodukce, odchovu hříbat, výcviku mladých koní a jejich testaci. Dále je zde oblast propagace chovu a realizace produktů chovu. Úspěch šlechtění, dosažení chovatelského cíle a rentability chovu je podmíněn funkčností každé této oblasti a jejich vzájemným souladem.

Genetická skladba populace koní CS

Zlepšování skladby populace je nikdy nekončící proces využívající nejen produktů vlastních chovů v ČR, ale počítat musíme i s importem cizích genů jak hřebců, tak i chovných klisen. A proto v posledních letech došlo k výrazné změně populace koní CS a k velké změně genofondu. Velká změna genofondu nastala také především využíváním mladých plemeníků CS zahrnovaných do populace koní evidovaných v rámci WBFSH (Word Breeders Federation of Sport Horses) v inseminaci čerstvým i zmraženým spermatem. Z celkového počtu hřebců v PK CS je do této skupiny zahrnuto 83,7 % plemeníků. V poslední době bylo nejvíce využíváno krve osvědčených linií Capitol, Landgraf, Ladykiller, Almé, Nimmedor, Diamant de Semilly a Sandro Z. Formou zušlechťovacího křížení se změnila i genová skladba populace klisen, a to převážně vlastní produkce s podílem krve 58,3 % z výše uvedených linií plemenných koní, což považujeme za základ pro dosažení šlechtitelského cíle. V současné době zařazujeme do chovu již převážně klisny se dvěma nebo třemi generacemi prověřené a žádané krve.

V roce 2020 bylo zařazeno do PK CS: 178 klisen z toho tříletých 70.

V roce 2021 bylo zařazeno do PK CS: 132 klisen z toho tříletých 63.

Reprodukce

Klisny CS připuštěné 2020–2021		
Rok	Způsob	Počet
2020	embryotransfer	1
	inseminace zmraženým spermatem	29
	inseminace čerstvým spermatem	192
	přirozené připouštění	101
2021	inseminace zmraženým spermatem	22
	inseminace čerstvým spermatem	327
	přirozené připouštění	151

Odchov hříbat

Odchov hříbat chovatelů CS koní probíhá z velké části u samotných chovatelů, pouze malá část hříběcí populace je odchována v soukromé hříbárně v Pazuse u Litomyšle a v odchovně hříbat Zemského hřebčince v Písku.

Odchov hříbat

Rok 2020	ročník hřebečků 2020	10
	ročník hřebečků 2019	4
	ročník hřebečků 2018	10
Rok 2021	ročník hřebečků 2021	3
	ročník hřebečků 2018	7

Testace potomstva

Výkonnostní zkoušky tříletých klisen absolvovalo úspěšně:

v roce 2020: 74 klisen

v roce 2021: 50 klisen

Polní 70denní test hřebců absolvovali v roce 2020: 4 (3 tříletí, 1 čtyřletý)

Výběr hřebců v roce 2021 absolvovalo :17

Polní 70denní test hřebců absolvovali v roce 2021: 13 (7 tříletých, 6 čtyřletých)

Testované potomstvo našeho chovu CS v porovnání z dalšími plemeny chovanými v ČR je v soutěžích pořádaných ČJF (Česká jezdecká federace) plně konkurenceschopné.

Starokladrubský kůň

Uznané chovatelské sdružení

Národní hřebčín Kladruby nad Labem, s.p.o.

Kladruby nad Labem č.p.I, 533 14 Kladruby nad Labem

e-mail: kladruby@nhkladruby.cz

www.nhkladruby.cz

Cílem je zachování jediného původního českého plemene koní v typu galakariosiera, s využitím k ceremoniální a reprezentativní službě, soutěžím spřežení, drezuře, baroknímu ježdění a rekreačnímu ježdění.

Starokladrubský kůň je středně velkého až velkého obdélníkového rámce s korektní stavbou těla, harmonickými proporcemi a typickou klabonosou hlavou s výrazným velkým tmavým okem. Krk je vysoko nasazený, přiměřeně dlouhý, klenutý a dobře osvalený, méně znatelný kohoutek navazuje na středně dlouhý hřbet s dobrou vazbou beder. Hrudník je středně hluboký i široký se zaúhlením lopatky, které umožňuje typickou vysokou akci. Středně široká záď je oválná, případně mírně střechovitá, dobře osvalená. Končetiny jsou přiměřeně kostnaté s výraznými suchými klouby a velkými, pevnými kopyty. Starokladrubský kůň se vyznačuje pravidelnými kadencovanými chody s typickou vysokou akcí hrudních končetin v klusu.

Žádoucí jsou dvě barevné varianty – bělouši a vraníci. Z plemenitby se nevylučují ani jiné barevné varianty klisen – hnědáci a ryzáci. Jiné barevné varianty hřebců než bělouši a vraníci jsou z plemenitby vyloučeny.

Plemeno se vyznačuje pozdním dospíváním, dlouhověkostí, dobrou plodností, pevnou konstitucí, adaptabilitou pro různá prostředí a dobrou krmitelností.

Zvířata jsou živého temperamentu, vyrovnaného charakteru, snadno ovladatelná, učenlivá, pracovitá a dobře spolupracující s lidmi.

Standardy hmotnosti a tělesných měř ve věku 4 let (růstové pásmo od -I do +2)

Pohlaví	Vlastnost (znak)	Minimum	Průměr	Maximum
Hřebci	Kohoutková výška pásková (cm)	172	176	185
	Kohoutková výška hůlková (cm)	162	165	174
	Obvod hrudi (cm)	190	195	205
	Obvod holeně (cm)	21,5	22,5	24,0
	Hmotnost (kg)	560	600	680
Klisy	Kohoutková výška pásková (cm)	169	174	181
	Kohoutková výška hůlková (cm)	159	164	171
	Obvod hrudi (cm)	190	197	207
	Obvod holeně (cm)	20,5	21,5	23,0
	Hmotnost (kg)	550	590	670

Zdroj: Národní hřebčín Kladruhy nad Labem, s.p.o.

Vývoj a struktura plemene

Plemeno je dobře přizpůsobeno specifickým podmínkám prostředí, s jedinečnými vlastnostmi a vysokou kulturní a historickou hodnotou. Plemeno je chováno ve stádech v Kladrubech nad Labem (bělouši) a ve Slatiňanech (vraníci) a dále u soukromých chovatelů.

Původ starokladrubského koně je možno vysledovat zpět k zakladatelům kmenů, které daly jména současně existujícím otcovským kmenům. Současná populace je rozdělena na 5 čistokrevných klasických kmenů a 3 čistokrevné neklasické kmeny, z nichž jsou GENERALE, FAVORY a RUDOLFO bělouši, SOLO, SIGLAVI PAKRA a ROMKE vraníci, GENERALISSIMUS a SACRAMOSO se vyskytují v obou barevných variantách (bělouši i vraníci). Čistokrevný klasický kmen NAPOLEONE zanikl v r. 1922.

Přehled zakladatelů čistokrevných klasických kmenů starokladrubských koní

Název	Barva	Rok narození	Plemeno	Původ
Generale	bělouš	1787	starokladrubské	Slovensko (Kopčany)
Generalissimus	bělouš	1797	starokladrubské	Slovensko (Kopčany)
Sacramoso	vraník	1800	starokladrubské	Morava (Kroměříž)
Napoleone	vraník	1845	italskošpanělské	Itálie (Řím)
Solo	vraník	1927	starokladrubské	hřebčín Kladruhy n. L.
Favory	plavák	1779	starokladrubské	hřebčín Kladruhy n. L.

Zdroj: Národní hřebčín Kladruhy nad Labem, s.p.o.

Přehled zakladatelů čistokrevných neklasických kmenů starokladrubských koní

Název	Barva	Rok narození	Plemeno	Původ
Siglavi Pakra	vraník	1946	lipické	Chorvatsko
Romke	vraník	1966	fríské	Nizozemsko
Rudolfo	bělouš	1968	lusitano	Portugalsko

Zdroj: Národní hřebčín Kladruby nad Labem, s.p.o.

Původ starokladrubského koně je možno vysledovat zpět k 8 zakladatelkám čistokrevných klasických rodin a 7 zakladatelkám čistokrevných neklasických rodin.

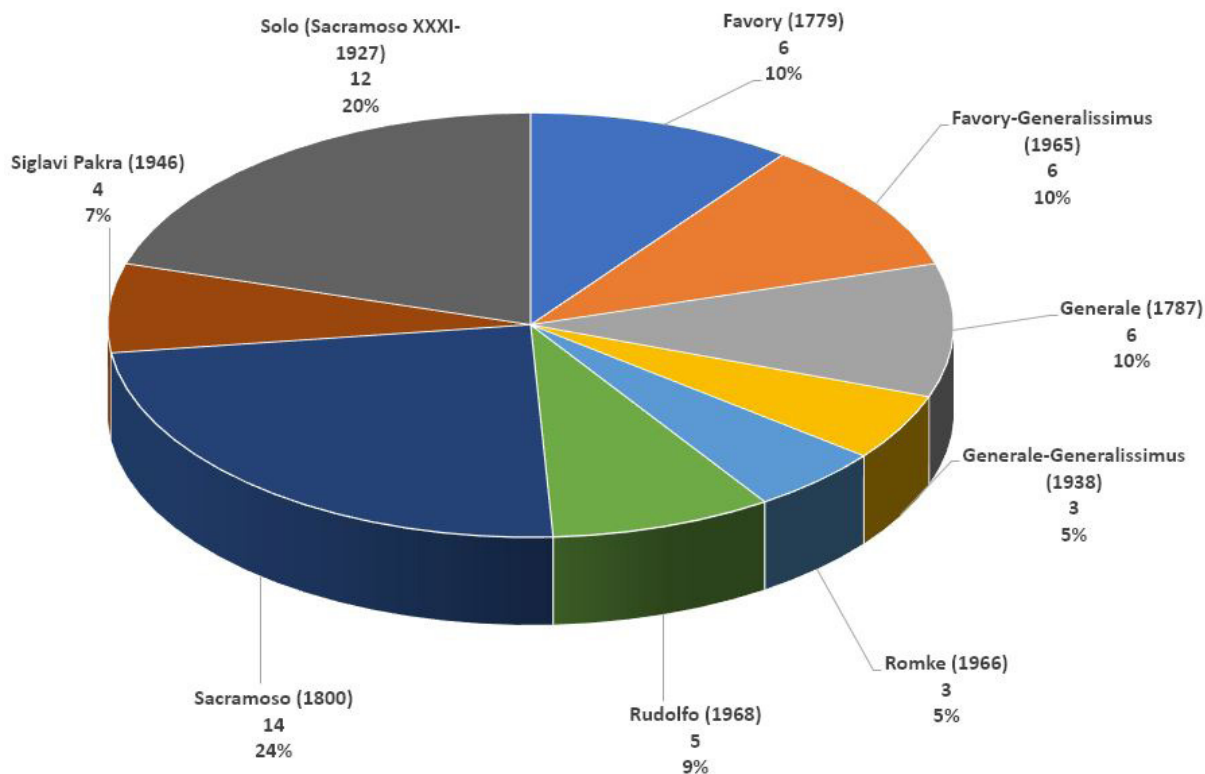
Stavy starokladrubských koní

Velikost populace starokladrubských koní v České republice se v posledních letech výrazně nemění. V roce 2021 celkový počet starokladrubských koní stoupl o 31 jedinců na celkový počet 1922.

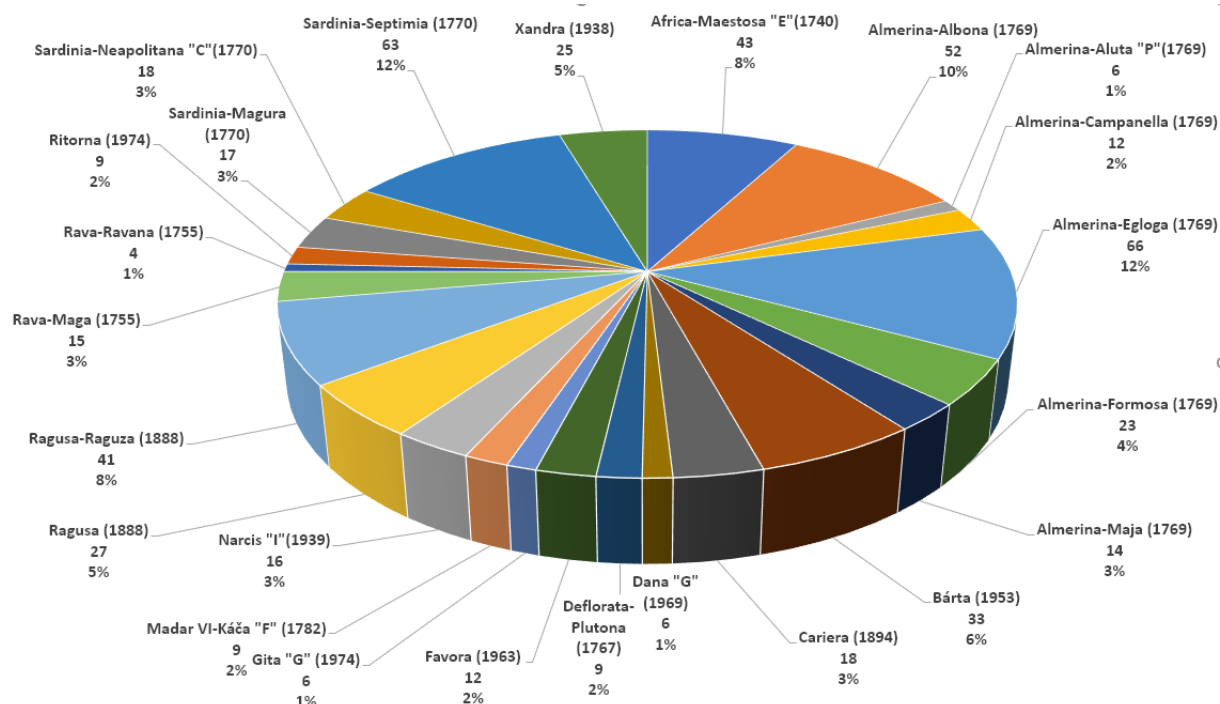
Do genetických zdrojů starokladrubských koní je, z celkového stavu 59 plemenných hřebců, zařazeno 55 hřebců – 25 běloušů a 30 vraníků, z celkového stavu 545 chovných klisen, evidováno jako GZ 341 klisen (63 %) – 156 bělek a 185 vranek.

Pro zachování starokladrubských koní je nutné udržovat co nejširší základnu tohoto málopočetného plemene (bez možnosti importu). Pro udržení charakteristických znaků plemene je třeba klást důraz na původní klasické kmeny Generale, Generalissimus, Sacramoso, Solo a Favory. Avšak zároveň podporovat uplatnění kmenů neklasických Siglavi Pakra, Romke, Rudolfo, které vznikly právě za účelem udržení genetické variability a zpomalení procesu zvyšování stupně příbuzenské plemenitby.

Přehled zastoupení kmenů v současné populaci plemenných hřebců

Zdroj: Národní hřebčín Kladruby nad Labem, s.p.o.

Přehled rodin a podrodin v současné populaci plemenných klisen

Zdroj: Národní hřebčín Kladruhy nad Labem, s.p.o.

Množství klisen v málopočetných rodinách jako je Almerina-Aluta „P“, Rava-Ravana, Gita „G“, Dana „G“, zůstává obdobné jako v předešlých letech. V některých rodinách se jedná o stále tytéž klisny, které stárnou bez samičího potomstva, a jejich využitelnost v reprodukci klesá.

Výsledky reprodukce

Zapuštění dostatečného počtu klisen je předpokladem pro chovatelskou práci, výběr kvalitních jedinců a optimální obrát stáda chovných klisen.

V roce 2021 se narodilo v NHK 82 živých hříbat, před odstavem bylo registrováno 78 hříbat.

V roce 2021 bylo zapuštěno 128 klisen v majetku NHK.

V privátním chovu přetrvává tendence zapouštět méně klisen, v roce 2021 se živě narodilo 33 hříbat (nejsou započítána hříbata narozená v Polsku), registrováno bylo 32 hříbat.

V roce 2021 bylo zapuštěno 67 privátních klisen, z toho 29 klisen inseminací čerstvým spermatem.

V roce 2021 bylo zapuštěno celkem 195 klisen, což je o něco více než v uplynulých letech (v roce 2020 to bylo 178 klisen a v roce 2019 bylo zapuštěno 174 klisen). Celkem 29 klisen bylo zapuštěno umělou inseminací čerstvým spermatem. V Zemském hřebčinci Písek byl k tomuto účelu k dispozici vraný starokladrubský hřebec Romke Elvona XIII, avšak zapuštěny byly pouze 2 klisny. V Zemském hřebčinci Tlumačov působili plemeníci – bělouš Favory Albuza XXVII (9 klisen zapuštěných, z toho 7 březích) a vraník Sacramoso Capeta XVII (18 klisen zapuštěných, z toho 12 březích).

Přehled reprodukce klisen v Národním hřebčíně Kladruby nad Labem

Rok zapuštění klisny	Počet zapuštěných klisen	Rok ohřevení	Celkem živě nar. hříbat	Narozeno hřebců	Narozeno klisen	Hříbata bělouši	Hříbata vraníci
2003	130	2004	72	43	29	28	44
2004	143	2005	85	35	50	43	42
2005	156	2006	89	41	48	47	42
2006	153	2007	74	35	39	31	43
2007	146	2008	77	33	44	38	39
2008	126	2009	68	28	40	28	40
2009	124	2010	78	45	33	33	45
2010	96	2011	60	28	32	27	33
2011	96	2012	59	24	35	28	31
2012	54	2013	39	24	15	17	22
2013	88	2014	64	34	30	36	28
2014	112	2015	78	44	34	34	44
2015	109	2016	73	47	26	35	38
2016	113	2017	75	34	41	42	33
2017	104	2018	74	35	39	37	37
2018	108	2019	74	40	34	37	37
2019	111	2020	73	36	37	35	38
2020	111	2021	82	44	38	50	32
2021	128						

Zdroj: Národní hřebčín Kladruby nad Labem, s.p.o.

Přehled reprodukce klisen v privátním chovu

Rok zapuštění klisny	Počet zapuštěných klisen	Rok ohřevení	Celkem živě nar. hříbat/ z toho matce v GZ	Narozeno hřebců	Narozeno klisen	Hříbata bělouši	Hříbata vraníci
2003	111	2004	48/34	26	22	34	14
2004	143	2005	78/66	37	41	46	32
2005	159	2006	89/64	46	43	60	29
2006	156	2007	100/61	49	51	59	41
2007	167	2008	90/57	41	49	46	44
2008	156	2009	98/66	39	59	54	44
2009	155	2010	78/43	36	42	45	33
2010	130	2011	66/30	32	34	34	32
2011	135	2012	69/38	37	32	37	32
2012	99	2013	57(1*)/34	34	23	33	24
2013	69	2014	50(4*)/25	27	23	19	31
2014	74	2015	39(2*)/20	21	18	19	20
2015	75	2016	31(5*)/19	13	18	12	19
2016	71	2017	41(6*)/12	16	25	20	21
2017	78	2018	44(7*)/19	21	23	23	21
2018	58	2019	33(3*)/15	17	16	17	16
2019	63	2020	33(7*)/18	18	15	13	20
2020	67	2021	33 (+8 Pol.)/18	15+4 Pol.	18+4 Pol.	15+8Pol.	18
2021	67						

Zdroj: Národní hřebčín Kladruby nad Labem, s.p.o.

Poznámka: * z toho počet hříbat narozených v zahraničí

Celkem bylo v roce 2020 zapuštěno 178 klisen z celkového stavu 535 chovných klisen (33 %), z nichž se narodilo 115 hříbat v ČR, 8 hříbat v Polsku. Počet aktivních plemeníků v populaci, tj. plemenných hřebců s narozeným potomstvem v roce 2021 je 31.

V roce 2021 bylo celkem zapuštěno 195 klisen z celkového stavu 545 klisen (36 %). Poměr zapuštěných klisen v majetku Národního hřebčína Kladruby nad Labem je 66 % ku 34 % klisen v majetku privátních chovatelů.

Závěr

Při vyhodnocování šlechtitelského programu je vzhledem ke specifčnosti plemene starokladrubského koně nutné zohlednit následující aspekty:

- jedná se o málopočetnou populaci
- téměř 1/3 populace je v držení jednoho chovatele – NHK.

Celkový počet starokladrubských koní nepatrně vzrůstá.

Reprodukce

Národní hřebčín Kladruby nad Labem bude nadále pokračovat v záměru dát k dispozici privátním chovatelům plemenné hřebce ve svém majetku prostřednictvím umístění hřebce na stanici hřebců (zemské hřebčince), případně zhotovením zmražených inseminačních dávek.

Inbreeding

K udržení nízké příbuznosti napomáhá alternativní přípařovací plán (AP), který nabízí vhodné rodičovské páry se vzájemnou příbuzností $F_{(x)} \leq 6,25 \%$. V Národním hřebčíně Kladruby nad Labem je alternativní přípařovací plán jedním z vodítek při tvorbě přípařovacího plánu, v privátním chovu je klisna (GZ) ohřeбенá „v kombinaci z alternativního plánu“ zvýhodněna vyšší sazbou dotace.

Pro zpomalení procesu zvyšování vzájemné příbuznosti v populaci starokladrubských koní přikročil Národní hřebčín Kladruby nad Labem v minulých letech k nákupu dvou hřebců z privátního chovu. V roce 2021 se uplatnili v reprodukci následovně:

Romke Majesty XI – zapuštěno 11 vranek ve Slatiňanech, z toho 7 je březích

Generalissimus Farina V – zapuštěno 9 bělek v Kladrubech n. L., z toho 6 je březích.

Hřebčín v Kladrubech nad Labem a hřebčín ve Slatiňanech spolupracují zapůjčením plemenných hřebců kmene Generalissimus, konkrétně se jedná o syny po Gss Secundara XXXV. Tito hřebci mají v původu zastoupeny jak bělouše, tak vraníky, často mohou být výhodnou volbou z hlediska příbuznosti. V roce 2021 se tito hřebci uplatnili v přípařovacím plánu následovně:

Generalissimus Energia XLIX – zapuštěno 8 vranek ve Slatiňanech, z toho 5 je březích

Generalissimus Manida I – zapuštěno 17 bělek v Kladrubech nad Labem, z toho 10 je březích.

Situace v chovu starokladrubských koní je stabilní, populaci nehrozí bezprostřední riziko, v roce 2021 nedošlo k větším zvratům v dlouhodobých trendech. Pro starokladrubské plemeno koní je v budoucnu důležitá propagace plemene, vedoucí k zájmu lidí o starokladrubské koně pro chov, hobby aktivity a sport.

Velš pony, kob a velšský polokrevník

Uznané chovatelské sdružení

Asociace svazů chovatelů koní České republiky, z.s.

se sídlem: U Hřebčince 479, 397 01 Písek

e-mail: info@aschk.cz

www.aschk.cz

O plemenu a chovném cíli

Plemenná kniha velšských plemen pony a kob byla založena v roce 1901 ve Velké Británii. Šlechtění velšských plemen pony a kob v České republice vychází z obecně závazných právních předpisů České republiky a řídí se především pravidly mateřské plemenné knihy ve Velké Británii (The Welsh Stud Book) a dále dlouhodobým programem navrženým Radou plemenné knihy. Chovný cíl se zabezpečuje metodou čistokrevné plemenitby u sekcí A, B, C, D, u nichž je plemenná kniha uzavřená. U sekce WPBR je plemenná kniha otevřená a pro zápis do plemenné knihy je podmínkou přítomnost minimálně 12,5% podílu registrovaných velšských genů. Selektce se provádí na základě výběru, informací a výsledků hodnocení. U hřebců je kladen důraz na silnější selekční tlak. Cílem šlechtění plemene velšský pony a kob je ušlechtilý a korektní kůň s pevným zdravým, dobrým charakterem a temperamentem a kvalitní mechanikou pohybu, který je vhodný pro všechna odvětví jezdeckého sportu.

Současný stav

Chovatelská základna plemene je velmi početná. Velšští koně se prezentují ve sportu, působí v hiporehabilitaci i jako spolehliví rodinní a rekreační koně. Ze strany chovatelů neustále stoupá zájem o akcelerační program, který je pozitivně motivuje. V roce 2021 bylo 121 registrovaných hřebců všech sekcí, což je stav, který je odpovídající rokům minulým. Nadprůměrná statistika je u nově zapsaných jedinců, která je daná změnou chovu po brexitu v roce 2020. Tomu odpovídá i počet zapsaných hřebců do plemenitby, kterých bylo v loňském roce 23.

Počet klisen je v měřítku stejný jako v letech minulých, je využíváno celkem 669 klisen. V loňském roce bylo také registrováno více klisen do chovu, a to 121. Tento počet je důsledkem toho, že po brexitu museli majitelé klisny zapsat do české plemenné knihy. Výhodou pro plemeno je, že zvířata lze zapsat do základní plemenné knihy i u chovatele. Tato možnost se osvědčila právě v roce 2020, kdy vlivem pandemie bylo méně svodů.

LEGISLATIVA V CHOVU KONÍ

Základní evropské legislativní předpisy:

Úřední věstník EU obsahuje nařízení, směrnice a rozhodnutí. Právní předpisy jsou obsaženy v řadě L (Legislation), v řadě C (Information and Notices) jsou informace, oznámení a přípravné akty. Řady L a C je možné nalézt na internetové adrese <http://eur-lex.europa.eu>.

Nařízení (R-Regulation) je přímo platný předpis bez nutnosti převzetí do národního práva. Cílem je stejný výsledek, závazný ve stejný okamžik v celé EU. Vydává jej Rada nebo Komise, popř. Rada společně s Evropským parlamentem. Nařízení se nezpracovávají do národní legislativy. V případě, kdy budou obsažena v národní legislativě a stane se, že národní legislativa bude s evropskou v rozporu, pak má nařízení větší váhu, než národní předpis.

Směrnice (L-Directive) je naproti tomu určena k zapracování do národního práva k určitému datu.

Rozhodnutí (D-Decision) orgánů EU jsou závazná pro ty subjekty, kterým jsou adresována. Adresátem rozhodnutí může být kterýkoliv členský stát, skupina států, jednotlivá fyzická či právnická osoba.

Právní předpisy vydané ve Sbírce zákonů České republiky související s chovem koní

- ▶ **Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství**, ve znění pozdějších předpisů.
- ▶ **Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně souvisejících zákonů (veterinární zákon)**, ve znění pozdějších předpisů.
 - **MZE-72543/2022-13141 – METODIKA KONTROLY ZDRAVÍ ZVÍŘAT A NAŘÍZENÉ VAKCINACE NA ROK 2023**
 - **Vyhláška č. 331/2021 Sb.**, o organizaci vzdělávání pro veterinární lékaře působící v klinickém veterinárním lékařství.
 - **Vyhláška č. 159/2021 Sb.**, o veterinárních přípravcích a veterinárních technických prostředcích.
 - **Vyhláška č. 389/2017 Sb.**, o stanovení výše paušálních částek nákladů veterinárních kontrol spojených s dovozem nebo vývozem, ve znění pozdějších předpisů.
 - **Vyhláška č. 82/2014 Sb.**, o kadáverech zvířat v zájmovém chovu.
 - **Vyhláška č. 342/2012 Sb.**, o zdraví zvířat a jeho ochraně, o přemísťování a přepravě zvířat a o oprávnění a odborné způsobilosti k výkonu některých odborných veterinárních činností, ve znění pozdějších předpisů.
 - **Vyhláška č. 94/2010 Sb.**, o některých veterinárních a hygienických požadavcích na přepravu a zpracování vedlejších živočišných produktů, ve znění pozdějších předpisů.
 - **Vyhláška č. 128/2009 Sb.**, o přizpůsobení veterinárních a hygienických požadavků pro některé potravinářské podniky, v nichž se zachází se živočišnými produkty, ve znění pozdějších předpisů.
 - **Vyhláška č. 289/2007 Sb.**, o veterinárních a hygienických požadavcích na živočišné produkty, které nejsou upraveny přímo použitelnými předpisy Evropských společenství, ve znění pozdějších předpisů.
 - **Vyhláška č. 356/2004 Sb.**, o sledování (monitoringu) zoonóz a původců zoonóz a o změně vyhlášky č. 299/2003 Sb., o opatřeních pro předcházení a zdolávání nákaz a nemocí přenosných ze zvířat na člověka, ve znění pozdějších předpisů.

- **Vyhláška č. 382/2003 Sb.,** o veterinárních požadavcích na obchodování se zvířaty a o veterinárních podmínkách jejich dovozu ze třetích zemí, ve znění pozdějších předpisů.
 - **Vyhláška č. 380/2003 Sb.,** o veterinárních požadavcích na obchodování se spermatem, vaječnými buňkami a embryi a o veterinárních podmínkách jejich dovozu ze třetích zemí, ve znění pozdějších předpisů.
 - **Vyhláška č. 379/2003 Sb.,** o veterinárních požadavcích na obchodování s živočišnými produkty, na které se nevztahují zvláštní právní předpisy, a o veterinárních podmínkách jejich dovozu ze třetích zemí, ve znění pozdějších předpisů.
 - **Vyhláška č. 299/2003 Sb.,** o opatřeních pro předcházení a zdolávání nákaz a nemocí přenosných ze zvířat na člověka, ve znění pozdějších předpisů.
 - **Vyhláška č. 291/2003 Sb.,** o zákazu podávání některých látek zvířatům, jejichž produkty jsou určeny k výživě lidí, a o sledování (monitoringu) přítomnosti nepovolených látek, reziduí a látek kontaminujících, pro něž by živočišné produkty mohly být škodlivé pro zdraví lidí, u zvířat a v jejich produktech, ve znění pozdějších předpisů.
- **Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.**
- **Vyhláška č. 451/2021 Sb.,** o ochraně druhů zvířat vyžadujících zvláštní péči.
 - **Vyhláška č. 22/2013 Sb.,** o vzdělávání na úseku ochrany zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.
 - **Vyhláška č. 419/2012 Sb.,** o ochraně pokusných zvířat, ve znění pozdějších předpisů.
 - **Vyhláška č. 418/2012 Sb.,** o ochraně zvířat při usmrcování, ve znění pozdějších předpisů.
 - **Vyhláška č. 114/2010 Sb.,** o ochraně handicapovaných zvířat při chovu, ve znění pozdějších předpisů.
 - **Vyhláška č. 4/2009 Sb.,** o ochraně zvířat při přepravě, ve znění pozdějších předpisů.
 - **Vyhláška č. 346/2006 Sb.,** o stanovení bližších podmínek chovu a drezúry zvířat, ve znění pozdějších předpisů.
 - **Vyhláška č. 208/2004 Sb.,** o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat, ve znění pozdějších předpisů.
- **Zákon č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění pozdějších předpisů.**
- **Vyhláška č. 72/2017 Sb.,** o genetických zdrojích zvířat.
 - **Vyhláška č. 448/2006 Sb.,** o provedení některých ustanovení plemenářského zákona, ve znění pozdějších předpisů.
 - **Vyhláška č. 370/2006 Sb.,** o odborných kurzech k výkonu některých odborných činností v oblasti šlechtění a plemenitby hospodářských zvířat.
 - **Vyhláška č. 136/2004 Sb.,** kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence a evidence hospodářství a osob stanovených plemenářským zákonem, ve znění pozdějších předpisů.
- **Zákon č. 91/1996 Sb., o krmivech, ve znění pozdějších předpisů.**
- **Vyhláška č. 295/2015 Sb.,** o provedení některých ustanovení zákona o krmivech, ve znění pozdějších předpisů.

Některé právní předpisy EU týkající se oblasti chovu koní

- **NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 1/2005** ze dne 22. prosince 2004 o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činností a o změně směrnic 64/432/EHS a 93/119/ES a nařízení (ES) č. 1255/97.
- **NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2016/429** ze dne 9. března 2016 o nákazách zvířat a o změně a zrušení některých aktů v oblasti zdraví zvířat („právní rámec pro zdraví zvířat“).
- **NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2016/1012** ze dne 8. června 2016 o zootechnických a genealogických podmínkách pro plemenitbu čistokrevných plemenných zvířat, hybridních plemenných prasat a jejich zárodečných produktů v Unii, pro obchod s nimi a pro jejich vstup do Unie, o změně nařízení (EU) č. 652/2014 a směrnic Rady 89/608/EHS a 90/425/EHS a o zrušení některých aktů v oblasti plemenitby zvířat („nařízení o plemenných zvířatech“).
- **NAŘÍZENÍ KOMISE V PŘENESENÉ PRÁVOMOCI (EU) 2019/2035** ze dne 28. června 2019, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/429, pokud jde o pravidla týkající se zařízení, v nichž jsou chována suchozemská zvířata, a líhní a výsledovatelnosti určitých chovaných suchozemských zvířat a násadových vajec.
- **PROVÁDĚCÍ NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) 2021/963** ze dne 10. června 2021, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/429, (EU) 2016/1012 a (EU) 2019/6, pokud jde o identifikaci a evidenci koňovitých, a kterým se stanoví vzorové identifikační doklady pro uvedená zvířata.

Celní opatření

Od roku 2015 přešla Celní správa ČR pouze na on-line verzi Českého integrovaného tarifu, tzv. e-ČIT, který je součástí aplikace TARIC CZ (integrovaný tarif společenství TARIC rozšířený o národní legislativu – daně a obchodně politická opatření dle národní legislativy).

Od 1. ledna 2020 vstoupily v platnost změny kombinované nomenklatury dle prováděcího nařízení Komise (EU) č. 2020/1577 ze dne 21. září 2020, kterým se mění příloha I nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku.

Přehled dovozních cel EU platných od 1. 1. 2021

Kód KN	Popis položky	Smluvní celní sazba (%)
0101	Živí koně, osli, muly a mezci	
0101 21	Koně	
0101 21 00 00	Plemenná čistokrevná zvířata	0
0101 29	Ostatní	
0101 29 10 00	Na porážku	0
0101 29 90 00	Ostatní	11,5
0101 30 00 00	Osli	7,7
0101 90 00 00	Ostatní	10,9

Kód KN	Popis položky	Smluvní celní sazba (%)
0205	Koňské maso, oslí maso, maso z mul nebo mezků, čerstvé, chlazené nebo zmrazené	
0205 00 20 00	Čerstvé nebo chlazené	5,1
0205 00 80 00	Zmrazené	5,1
0206	Jedlé droby hovězí, vepřové, skopové, kozí, koňské, oslí, z mul nebo mezků, čerstvé, chlazené nebo zmrazené	
0206 80	Ostatní, čerstvé nebo chlazené	
0206 80 10 00	K výrobě farmaceutických výrobků	0
0206 80 91	Ostatní	
0206 80 91 00	Koňské, oslí, z mul a mezků	6,4
0206 90	Ostatní, zmrazené	
0206 90 10 00	K výrobě farmaceutických výrobků	0
0206 90 91	Ostatní	
0206 90 91 00	Koňské, oslí, z mul a mezků	6,4

Zdroj: e-ČIT 2021

DOTAČNÍ POLITIKA V CHOVU KONÍ V ČESKÉ REPUBLICE

Národní dotace v působnosti MZe týkající se chovu koní

Od 1. 1. 2020 došlo k převodu administrace národních dotací na Státní zemědělský intervenční fond (SZIF). Podmínky pro poskytování dotací pro rok 2023 jsou stanoveny ve formě Zásad, vydávaných Ministerstvem zemědělství, na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů. (zveřejněny na www.eagri.cz)

Součástí Zásad jsou následující dotační programy (zveřejněny na www.eagri.cz) :

2.A. Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat

2.A.b. Podpora zavádění a vedení plemenných knih (dále jen „PK“) dle plemen vyjmenovaných hospodářských zvířat

Podpora uznanému chovatelskému sdružení na zavádění a vedení PK podle plemen,

- **2.A.b.E.1.** do 50 Kč na kus koní (hřebců a klisen) vedených v PK anglického plnokrevníka a klusáka (dle čtvrtletního průměrného stavu, potvrzeného osobou pověřenou vedením ústřední evidence hospodářských zvířat),
- **2.A.b.E.2.** do 80 Kč na kus koní (hřebců a klisen) vedených v PK českého teplokrevníka, slovenského teplokrevníka, moravského teplokrevníka, koní Kinských, českého trakéna (dle čtvrtletního průměrného stavu, potvrzeného osobou pověřenou vedením ústřední evidence hospodářských zvířat),
- **2.A.b.E.3.** do 100 Kč na kus koní (hřebců a klisen) vedených v PK ostatních plemen koní (dle čtvrtletního průměrného stavu, potvrzeného osobou pověřenou vedením ústřední evidence hospodářských zvířat).

2.A.e. Kontrola užitkovosti, výkonnostní zkoušky, výkonnostní testy a posuzování a kontrola dědičnosti užitkových vlastností a zdraví vyjmenovaných hospodářských zvířat

2.A.e.2. Výkonnostní zkoušky, kontrola dědičnosti, odhad plemenné hodnoty

- **2.A.e.2.a.** Podpora příslušnému uznanému chovatelskému sdružení na zajištění testování užitkových vlastností mladých plemenných koní ve vyšším stupni kontroly užitkovosti („Kritérium mladých koní“). Objem finančních prostředků max. 2 000 000 Kč.
 - do 70 % nákladů na testy vykonávané třetí stranou nebo jejich jménem s cílem určení genetické jakosti nebo užitkovosti hospodářských zvířat.
- **2.A.e.2.b.** Podpora příslušnému uznanému chovatelskému sdružení na zajištění kontroly užitkovosti a kontroly dědičnosti anglického plnokrevníka a klusáka. Objem finančních prostředků maximálně 8 000 000 Kč.
 - do 70 % nákladů na testy vykonávané třetí stranou nebo jejich jménem s cílem určení genetické jakosti nebo užitkovosti hospodářských zvířat.
- **2.A.e.2.c.** Podpora příslušnému uznanému chovatelskému sdružení na klisnu za úspěšné absolvování zkoušky výkonnosti po zapsání do hlavní plemenné knihy (HPK) a plemenné knihy (PK).

- **2.A.e.2.c.1.** do 16 000 Kč na tříletou klisnu po základní zkoušce výkonnosti plemen český teplokrevník, slovenský teplokrevník, český trakén,
- **2.A.e.2.c.2.** do 13 000 Kč na tříletou klisnu po základní zkoušce výkonnosti plemen českomoravský belgický kuň, norik a slezský norik,
- **2.A.e.2.c.3.** do 7 000 Kč na tři nebo čtyřletou klisnu po základní zkoušce výkonnosti ostatních plemen, pro která je v ČR vedena PK.
- **2.A.e.2.d.** Podpora osobě, která je schválena dle § 16 zákona č. 154/2000 Sb., na zajištění plemenitby koní formou inseminace. V rámci tohoto předmětu dotace nelze poskytovat dotaci na inseminační dávky získané od hřebců v majetku Národního hřebčína Kladruba nad Labem. Klisna nesmí být v tomto roce zapouštěna přirozenou plemenitbou.
- do 2 900 Kč na klisnu zapsanou do plemenné knihy vedené v ČR, u které byla v roce 2022 potvrzena březost po připuštění formou inseminace v roce 2022 semenem hřebců, kteří jsou zapsáni ve stejné PK.

2.A.e.3. Podpora testování

- **2.A.e.3.d.** Podpora osobě oprávněné k provozování zařízení, ve kterých se provádí testování a posuzování hřebečků dle šlechtitelského programu příslušného uznaného chovatelského sdružení.
- **2.A.e.3.d.1.** do 30 Kč na jeden krmný den hřebečka do stáří 2 let,
- **2.A.e.3.d.2.** do 100 Kč na jeden krmný den hřebečka ve stáří nad 2 roky.

9. Poradenství a vzdělávání

9.A.a. Speciální poradenství pro živočišnou výrobu ve vztahu k zákonu č. 154/2000 Sb.

Podpora pořádání seminářů a školení pro živočišnou výrobu ve vztahu k zákonu č. 154/2000 Sb., určených pro chovatelskou veřejnost (dále jen „semináře a školení“).

Pořadatel seminářů a školení se souhlasem MZe. Pořadatelem seminářů a školení mohou být pouze subjekty se vztahem k zákonu č. 154/2000 Sb., tj. uznaná chovatelská sdružení, oprávněné osoby, pověřená a určená osoba. Podpora je v souladu s čl. 21 nařízení Komise (EU) č. 702/2014 poskytována pouze pro mikropodniky, malé a střední podniky dle definice uvedené v příloze I nařízení Komise (EU) č. 702/2014.

9.E. Školní závody

Účelem dotace je podpora propojení praxe a odborného vzdělávání formou spolupráce podnikatelských subjektů, které obdržely statut Školní závod, se středními školami a vyššími odbornými školami zabezpečujícími přípravu budoucích pracovníků resortu. Podpora je poskytována v souladu s čl. 31 nařízení Komise (EU) č. 651/2014.

Podpora k vytváření podmínek pro praktické vyučování žáků středních škol a vyšších odborných škol stanovených resortních oborů na pracovištích podnikatelských subjektů jmenovaných Školním závodem.

Žadatelem je podnikatelský subjekt, který se zabývá prvovýrobou v resortních oborech a který je jmenován Školním závodem podle Pravidel Ministerstva zemědělství pro jmenování a činnost školních závodů.

Seznam zemědělských, lesnických, veterinárních a potravinářských oborů vzdělání, na které se vztahuje podpora praktického vyučování žáků v roce 2022:

Zemědělství a lesnictví

41-41-M/01 Agropodnikání
41-43-M/02 Chovatelství
41-51-H/01 Zemědělec-farmář
41-53-H/02 Jezdec a chovatel koní
41-54-H/01 Podkovář a zemědělský kovář
41-51-E/01 Zemědělské práce
41-46-M/01 Lesnictví
41-56-H/01 Lesní mechanizátor
41-56-E/01 Lesnické práce

Veterinářství a veterinární prevence

43-41-M/01 Veterinářství

Dotace na genetické zdroje

Znění tohoto programu je součástí Zásad, kterými se na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, stanovovaly podmínky pro poskytování dotací na udržování a využívání genetických zdrojů pro výživu a zemědělství v roce 2022 (zveřejněny na www.eagri.cz).

Účelem je zachování genetických zdrojů hospodářských zvířat a geneticky cenných populací hospodářských zvířat, ryb a včel v rámci Národního programu konzervace a využívání genetických zdrojů zvířat významných pro výživu a zemědělství (Národní program zvířat), který jako určená osoba koordinuje Výzkumný ústav živočišné výroby, v.v.i.

Do tohoto Národního programu zvířat jsou zařazena plemena **starokladrubský kůň**, **huculský kůň**, **českomoravský belgický kůň** a **slezský norik**.

Starokladrubský kůň**Účel podpory:**

udržování jedinců plemene starokladrubský kůň v zemském chovu.

Subjekt:

způsobilým subjektem je pouze žadatel o dotaci, jenž je účastníkem Národního programu zvířat, tzn. má k datu, kdy je jeho žádost o dotaci doručena na MZe, platné Rozhodnutí o zařazení do Národního programu zvířat. Žádost o zařazení nebo prodloužení stávajícího zařazení fyzické nebo právnické osoby do Národního programu zvířat musí schválit níže uvedený administrátor dotace, určená osoba a musí být doručena MZe nejpozději do 31. července daného roku.

Maximální výše dotace:

- do 4 000,- Kč – klisna ohřeбенá po ukončeném 8. měsíci březosti v období od 1. 10. 2021 do 30. 9. 2022 po hřebci shodného plemene uznaném jako genetický zdroj,
- do 12 000,- Kč – klisna nově zařazená nebo ohřeбенá v období od 1. 10. 2021 do 30. 9. 2022 po hřebci shodného plemene uznaném jako genetický zdroj, která má k datu 20. 11. 2022 živé hříbě zapsané v ÚEK, není možné zároveň žádat o dotaci podle předchozího odstavce,

- do 15 000,- Kč – klisna ohřeбенá v režimu alternativního připárování v období od 1. 10. 2021 do 30. 9. 2022 po hřebci shodného plemene uznaném jako genetický zdroj, která má k datu 20. 11. 2022 živé hříbě zapsané v ÚEK, není možné zároveň žádat o dotaci podle předchozích odstavců,
- do 25 000,- Kč – starokladrubský hřebec uznaný v roce 2022 jako genetický zdroj po úspěšně vykonaných výkonnostních zkouškách, vybraný do plemenitby a zapsaný v Ústředním registru plemeníků.

Poznámka: Alternativní plán připárování pro rok 2022 musí být předem konzultován a schválen VÚŽV (Výzkumný ústav živočišné výroby, v.v.i.) a zveřejněn vhodným způsobem a v dostatečném časovém předstihu před zahájením připouštěcí sezóny starokladrubského koně.

Podmínky poskytnutí dotace:

Žádost o dotaci lze uplatnit pouze na zvířata uznaná jako genetický zdroj (tj. jedince, jednoznačně identifikované v plemenné knize starokladrubského koně). Zvířata, která jsou předmětem dotace, musí být zároveň evidovaná v ústřední evidenci jako živá zvířata a musí být ve vlastnictví žadatele (konečného příjemce dotace) ke dni 30. 9. 2022. Ohřebení klisny musí být potvrzeno osobou provádějící označování koní, nebo kopií hlášenky o narození hříběte. Abort po 8. měsíci březosti, mrtvě narozené hříbě či jeho úhyn před označením musí vlastník zvířete doložit potvrzením od veterináře na požadovaném formuláři, který se nachází na konci části B. těchto Zásad. Od klisny (hřebce) je k datu, kdy je žádost o dotaci doručena na MZe již odebrán a uložen v genobance VÚŽV vzorek genetického materiálu (tj. krev, popř. inseminační dávka), doložený předávacím protokolem.

Administrátor dotace:

Národní hřebčín Kladruby nad Labem s.p.o., č.p. 1, 533 14 Kladruby nad Labem (dále jen „NH Kladruby“).

Dodatečné informace k podání žádosti o dotaci:

Žadatel uplatní individuální požadavek u NH Kladruby nejpozději do 30. 9. 2022. Souhrnnou žádost s tabulkami č. 1, 2, 3 a 4 včetně čestných prohlášení a případných potvrzení o abortu, mrtvě narozeném nebo uhynulém hříběti, které se nachází na konci části B. těchto Zásad, podá po ověření oprávněnosti požadavků NH Kladruby u VÚŽV. VÚŽV předá všechny žádosti v požadovaném termínu na MZe. Podrobný postup a závazné termíny pro předávání žádostí jsou uvedeny v části A. těchto Zásad.

Huculský kůň

Účel podpory:

udržování jedinců plemene huculský kůň.

Subjekt:

způsobilým subjektem je pouze žadatel o dotaci, jenž je účastníkem Národního programu zvířat, tzn. má k datu, kdy je jeho žádost o dotaci doručena na MZe, platné Rozhodnutí o zařazení do Národního programu zvířat. Žádost o zařazení nebo prodloužení stávajícího zařazení fyzické nebo právnické osoby do Národního programu zvířat musí schválit níže uvedený administrátor dotace, určená osoba a musí být doručena MZe nejpozději do 31. července daného roku.

Maximální výše dotace:

- do 4 000,- Kč – klisna ohřeбенá po 8. měsíci březosti v období od 1. 10. 2021 do 30. 9. 2022 po hřebci shodného plemene uznaném jako genetický zdroj,
- do 12 000,- Kč – klisna nově zařazená v roce 2022 po výkonnostních zkouškách typu „B“, není možné zároveň žádat o dotaci podle předchozího odstavce,
- do 15 000,- Kč – klisna nově zařazená v roce 2022 po výkonnostních zkouškách typu „A“, není možné zároveň žádat o dotaci podle předchozích odstavců,

- do 15 000,- Kč – klisna ohřeбенá v období od 1. 10. 2021 do 30. 9. 2022 po hřebci shodného plemene uznaném jako genetický zdroj, která má k datu 20. 11. 2022 živé hříbě zapsané v ÚEK, není možné zároveň žádat o dotaci podle předchozích odstavců,
- do 16 000,- Kč – hřebec huculského koně, po kterém se v období od 1. 10. 2021 do 30. 9. 2022 narodila minimálně 3 hříbata z klisen uznaných jako genetický zdroj, a koeficient příbuznosti těchto hříbat nepřekročil hodnotu $F(x) = 4,5$,
- do 14 000,- Kč – dva hřebci huculského koně, kteří se v období od 1. 9. 2021 do 15. 10. 2022 umístili nejlépe ve výkonostních zkouškách v rámci svého plemene, jsou zapsáni v Ústředním registru plemeníků a byli vybráni do plemenitby.

Podmínky poskytnutí dotace:

Žádost o dotaci lze uplatnit pouze na zvířata uznaná jako genetický zdroj (tj. jedince, jednoznačně identifikované v plemenné knize huculského koně). Zvířata, která jsou předmětem dotace, musí být zároveň evidovaná v ústřední evidenci jako živá zvířata a musí být ve vlastnictví žadatele (konečného příjemce dotace) ke dni 30. 9. 2022. Ohřebení klisny musí být potvrzeno osobou provádějící označování koní, nebo kopií hlášenky o narození hříběte. Abort po 8. měsíci březosti, mrtvě narozené hříbě či jeho úhyn před označením musí vlastník zvířete doložit potvrzením od veterináře na požadovaném formuláři, který se nachází na konci části B. těchto Zásad. Od klisny (hřebce) je k datu, kdy je žádost o dotaci doručena na MZe již odebrán a uložen v genobance VÚŽV vzorek genetického materiálu (tj. krev, popř. inseminační dávka).

Administrátor dotace:

Asociace chovatelů huculského koně, z.s., Pražská 607, 530 02 Pardubice (dále jen „ACHHK“).

Dodatečné informace k podání žádosti o dotaci:

Žadatel uplatní individuální požadavek u ACHHK. ACHHK předloží po ověření oprávněnosti požadavků souhrnnou žádost s tabulkami č. 1, 2, 3 a 4 včetně čestných prohlášení a případných potvrzení o abortu, mrtvě narozeném nebo uhynulém hříběti, které se nachází na konci části B. těchto Zásad, do VÚŽV. VÚŽV předá všechny žádosti v požadovaném termínu na MZe. Podrobný postup a závazné termíny pro předávání žádostí jsou uvedeny v části A. těchto Zásad.

Slezský norik**Účel podpory:**

udržování jedinců plemene slezský norik.

Subjekt:

způsobilým subjektem je pouze žadatel o dotaci, jenž je účastníkem Národního programu zvířat, tzn. má k datu, kdy je jeho žádost o dotaci doručena na MZe, platné Rozhodnutí o zařazení do Národního programu zvířat. Žádost o zařazení nebo prodloužení stávajícího zařazení fyzické nebo právnické osoby do Národního programu zvířat musí schválit níže uvedený administrátor dotace, určená osoba a musí být doručena MZe nejpozději do 31. července daného roku.

Maximální výše dotace:

- do 4 000,- Kč – klisna ohřeбенá po 8. měsíci březosti v období od 1. 10. 2021 do 30. 9. 2022 po hřebci shodného plemene uznaném jako genetický zdroj,
- do 12 000,- Kč – klisna nově zařazená nebo ohřeбенá v období od 1. 10. 2021 do 30. 9. 2022 po hřebci shodného plemene uznaném jako genetický zdroj, která má k datu 20. 11. 2022 živé hříbě zapsané v ÚEK, není možné zároveň žádat o dotaci podle předchozího odstavce,

- do 15 000,- Kč – klisna ohřeбенá v režimu alternativního připárování v období od 1. 10. 2021 do 30. 9. 2022 po hřebci shodného plemene uznaném jako genetický zdroj, která má k datu 20. 11. 2022 živé hříbě zapsané v ÚEK, není možné zároveň žádat o dotaci podle předchozích odstavců,
- do 25 000,- Kč – každý ze tří hřebců slezského norika, kteří se v období od 1. 9. 2021 do 15. 10. 2022 umístili nejlépe ve výkonostních zkouškách v rámci svého plemene, jsou zapsáni v Ústředním registru plemenů a byli vybráni do plemenitby.

Poznámka: Alternativní plán připárování pro rok 2022 musí být předem konzultován a schválen VÚŽV a zveřejněn vhodným způsobem a v dostatečném časovém předstihu před zahájením připouštěcí sezóny plemene slezský norik.

Podmínky poskytnutí dotace:

Žádost o dotaci lze uplatnit pouze na zvířata uznaná jako genetický zdroj (tj. jedince, jednoznačně identifikované v plemenné knize slezského norika). Zvířata, která jsou předmětem dotace, musí být zároveň evidovaná v ústřední evidenci jako živá zvířata a musí být ve vlastnictví žadatele (konečného příjemce dotace) ke dni 30. 9. 2022. Ohřeбенí klisny musí být potvrzeno osobou provádějící označování koní, nebo kopií hlášenky o narození hříběte. Abort po 8. měsíci březosti, mrtvě narozené hříbě či jeho úhyn před označením musí vlastník zvířete doložit potvrzením od veterináře na požadovaném formuláři, který se nachází na konci části B. těchto Zásad. Od klisny (hřebce) je k datu, kdy je žádost o dotaci doručena na MZe již odebrán a uložen v genobance VÚŽV vzorek genetického materiálu (tj. krev, popř. inseminační dávka). Způsobilý k dotaci je pouze jedinec, který splňuje kritérium čistokrevnosti dle Metodiky uchování genetického zdroje zvířat pro plemeno slezský norický kůň, tzn. jedinec s minimálním podílem 87,5 % genů slezského norického koně.

Administrátor dotace:

Asociace svazů chovatelů koní České republiky, z.s., U Hřebčince 479, Písek 397 01 (dále jen „ASCHK“).

Dodatečné informace k podání žádosti o dotaci:

Žadatel uplatní individuální požadavek u ASCHK. ASCHK podá po ověření oprávněnosti požadavků souhrnnou žádost s tabulkami č. 1, 2, 3 a 4 včetně čestných prohlášení a případných potvrzení o abortu, mrtvě narozeném nebo uhynulém hříběti, které se nachází na konci části B. těchto Zásad, u VÚŽV. VÚŽV předá všechny žádosti v požadovaném termínu na MZe. Podrobný postup a závazné termíny pro předávání žádostí jsou uvedeny v části A. těchto Zásad.

Českomoravský belgický kůň

Účel podpory:

udržování jedinců plemene českomoravský belgický kůň.

Subjekt:

způsobilým subjektem je pouze žadatel o dotaci, jenž je účastníkem Národního programu zvířat, tzn. má k datu, kdy je jeho žádost o dotaci doručena na MZe, platné Rozhodnutí o zařazení do Národního programu zvířat. Žádost o zařazení nebo prodloužení stávajícího zařazení fyzické nebo právnické osoby do Národního programu zvířat musí schválit níže uvedený administrátor dotace, určená osoba a musí být doručena MZe nejpozději do 31. července daného roku.

Maximální výše dotace:

- do 4 000,- Kč – klisna českomoravského belgického koně (dále jen „ČMB“) ohřeбенá po 8. měsíci březosti v období od 1. 10. 2021 do 30. 9. 2022 po hřebci shodného plemene uznaném jako genetický zdroj,
- do 12 000,- Kč – klisna ČMB nově zařazená nebo ohřeбенá v období od 1. 10. 2021 do 30. 9. 2022 po hřebci shodného plemene uznaném jako genetický zdroj, která má k datu 20. 11. 2022 živé hříbě zapsané v ÚEK, není možné zároveň žádat o dotaci podle předchozího odstavce,

- do 15 000,- Kč – klisna ČMB ohřeбенá v režimu alternativního připarování v období od 1. 10. 2021 do 30. 9. 2022 po hřebci shodného plemene uznaném jako genetický zdroj, která má k datu 20. 11. 2022 živé hříbě zapsané v ÚEK. Není možné zároveň žádat o dotaci podle předchozích odstavců,
- do 25 000,- Kč – každý ze tří hřebců ČMB, kteří se v období od 1. 9. 2021 do 15. 10. 2022 umístili nejlépe ve výkonnostních zkouškách v rámci svého plemene, byli vybráni do plemenitby, jsou zapsáni v Ústředním registru plemenů.

Poznámka: Alternativní plán připarování pro rok 2022 musí být předem konzultován a schválen VÚŽV a zveřejněn vhodným způsobem a v dostatečném časovém předstihu před zahájením připouštěcí sezóny plemene českomoravský belgický kůň.

Podmínky poskytnutí dotace

Žádost o dotaci lze uplatnit pouze na zvířata uznaná jako genetický zdroj (tj. jedince, jednoznačně identifikované v plemenné knize českomoravského belgického koně). Zvířata, která jsou předmětem dotace, musí být zároveň evidovaná v ústřední evidenci jako živá zvířata a musí být ve vlastnictví žadatele (konečného příjemce dotace) ke dni 30. 9. 2022. Ohřeбенí klisny musí být potvrzeno osobou provádějící označování koní, nebo kopií hlášenky o narození hříběte. Abort po 8. měsíci březosti, mrtvě narozené hříbě či jeho úhyn před označením musí vlastník zvířete doložit potvrzením od veterináře na požadovaném formuláři, který se nachází na konci části B. těchto Zásad. Od klisny (hřebce) je k datu, kdy je žádost o dotaci doručena na MZe již odebrán a uložen v genobance VÚŽV vzorek genetického materiálu (tj. krev, popř. inseminační dávka).

Administrátor dotace:

Asociace svazů chovatelů koní České republiky, z.s., U Hřebčince 479, Písek 397 01 (dále jen „ASCHK“).

Dodatečné informace k podání žádosti o dotaci:

Žadatel uplatní individuální požadavek u ASCHK. ASCHK podá po ověření oprávněnosti požadavků souhrnnou žádost s tabulkami č. 1, 2, 3 a 4 včetně čestných prohlášení a případných potvrzení o abortu, mrtvě narozeném nebo uhynulém hříběti, které se nachází na konci části B. těchto Zásad, u VÚŽV. VÚŽV předá všechny žádosti v požadovaném termínu na MZe. Podrobný postup a závazné termíny pro předávání žádostí jsou uvedeny v části A. těchto Zásad.

Program rozvoje venkova (zveřejněn na www.eagri.cz)

V rámci Programu rozvoje venkova 2014–2020 (PRV 2014–2020) jsou podporována **Agroenvironmentálně-klimatická opatření (AEKO)** podle nařízení vlády č. 75/2015 Sb., která nejsou primárně zaměřena na hospodářskou produkci či chov koní, ale chov hospodářských zvířat podporují nepřímou, a to vytvářením krmivové základny. Cílem opatření je podporovat takové způsoby využití zemědělské půdy, které jsou v souladu s ochranou a zlepšením životního prostředí, krajiny a jejích vlastností. Opatření podporuje zachování obhospodařovaných území vysoké přírodní hodnoty, přírodních zdrojů, biologické rozmanitosti a údržbu krajiny. Jednotlivá podopatření jsou realizována formou víceletých závazků. Žadatel se vstupem do závazku zavazuje po celou dobu trvání závazku hospodařit v souladu s podmínkami daného podopatření nebo titulu na celé výměře zemědělské půdy, se kterou do závazku vstoupil, a v souladu s podmínkami cross compliance a ostatními podmínkami danými platnou evropskou a národní legislativou.

Dalším z opatření, která v rámci PRV 2014–2020 přispívají k chovu koní je **Ekologické zemědělství (EZ)** podle nařízení vlády č. 76/2015 Sb. Opatřeními ekologického zemědělství jsou eliminovány konvenční přípravky na ochranu rostlin. Hlavním nástrojem podpory chovu koní v rámci tohoto opatření je produkce krmiva a možnost pastvy. Žadatel je povinen dodržovat minimální intenzity chovu hospodářských zvířat na úrovni 0,3 VDJ/ha TTP (do výpočtu se započítávají pouze ekologicky chovaná zvířata).

Navazující Agroenvironmentálně – klimatická opatření a navazující opatření Ekologické zemědělství – přechodné období v letech 2021 a 2022

Vzhledem k přechodnému období v letech 2021 a 2022 není od roku 2021 umožněno podávat žádosti o zařazení do dvouletých navazujících závazků agroenvironmentálně-klimatických opatření (NAEKO) podle nařízení vlády č. 330/2019 Sb., a žádosti o zařazení do dvouletých závazků navazujícího opatření Ekologické zemědělství (NEZ) podle nařízení vlády č. 331/2019 Sb. Zároveň již není možné podávat žádosti do standardních pětiletých závazků AEKO a EZ podle nařízení vlády č. 75/2015 Sb. a 76/2015 Sb. Od roku 2021 je umožněno vstupovat do NAEKO a NEZ na období jednoho roku, přičemž podmínky pro poskytnutí dotace v rámci jednoletých navazujících závazků vychází z podmínek pro dvouleté navazující závazky. Z důvodu realizace jednoletých závazků byly provedeny úpravy ve vybraných podopatřeních/ titulech a zároveň došlo k úpravě v některých kalkulacích sazeb.

Podmínky umožnění vstupu do jednoletých závazků NAEKO a NEZ jsou uvedeny v příslušných metodikách k daným opatřením, které jsou zveřejněny na webových stránkách MZe www.eagri.cz.

Mezi podopatření AEKO/NAEKO nepřímo přispívající k chovu koní patří:

a) Podopatření Ošetřování travních porostů (OTP)

Toto podopatření je cílené na podporu cenných biotopů na trvalých travních porostech (TTP), tj. zvláště chráněných území (ZCHÚ), ochranných pásem národních parků (OP NP), oblastí Natura 2000 a vymezených cenných biotopů ve volné krajině, tzv. prioritních oblastí. Ve volné krajině, mimo uvedené prioritní oblasti, žadatel vstupuje do základního titulu Obecná péče o extenzivní louky a pastviny. Po celou dobu závazku je povinen dodržovat podmínky jako jsou termíny seči či pastvy, podmínky týkající se aplikace hnojiv či herbicidů a dodržet intenzitu chovu, tj. minimální intenzita činí 0,3 VDJ/ha TTP, maximální intenzita pasenými zvířaty činí 1,15 VDJ/ha TTP a maximální intenzita činí 1,5 VDJ/ha zemědělské půdy.

Zažádaná výměra v rámci podopatření AEKO – Ošetřování travních porostů přesahovala na konci roku 2022 více než 253 tisíc ha. Zažádaná výměra v rámci podopatření NAEKO – Ošetřování travních porostů přesahovala na konci roku 2022 více než 636 tisíc ha.

b) AEKO – podopatření Zatravnění orné půdy a podopatření Zatravnění drah soustředěného odtoku, NAEKO – podopatření Údržba zatravněných dílů půdních bloků a podopatření Údržba zatravněných drah soustředěného odtoku

Podmínky v rámci těchto podopatření zajišťují primárně velmi účinnou prevenci procesu degradace půd erozí a mají pozitivní vliv na jakost vod. Omezenou možností použití herbicidů (a prakticky i nepoužívání jiných kategorií přípravků na ochranu rostlin) a podporou přesunu od intenzivní zemědělské produkce na orné půdě k extenzivní produkci s minimem zemědělských vstupů přispívá k pestrosti krajiny a rovněž nepřímo podporuje chov koní vytvářením objemných krmiv a možností pastvy (v rámci AEKO je umožněna pastva až od druhého roku trvání závazku). Žadatel je povinen dodržet minimální a maximální počet VDJ/ha stejně jako v případě podopatření Ošetřování travních porostů. Podopatření Údržba zatravněných dílů půdních bloků a podopatření Údržba zatravněných drah soustředěného odtoku navazují v rámci zkrácených závazků na standardní pětileté závazky AEKO.

Zažádaná výměra v rámci AEKO – podopatření Zatravnění orné půdy a podopatření Zatravnění drah soustředěného odtoku a v rámci NAEKO – podopatření Údržba zatravněných dílů půdních bloků a podopatření Údržba zatravněných drah soustředěného odtoku ke konci roku 2022 byla více než 15 600 ha.

V rámci PRV 2014–2020 byly podporovány i oblasti s přírodními a jinými omezeními – opatření **Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními (ANC)**. Opatření přispívá k zachování a obnově cenných stanovišť na zemědělské i lesní půdě z hlediska biodiverzity, zachování ekologické stability a je prevencí opouštění půd v oblastech s přírodními omezeními. Nepřímo se podílí i na podpoře chovu koní v těchto oblastech možností pastvy a produkci krmiva. Intenzita

chovu hospodářských zvířat je ukazatelem pro přiřazení výrobního zaměření rostlinná/živočišná výroba. V roce 2018 byla provedena tzv. redefinice vymezených oblastí, kdy došlo jak k novému vymezení ostatních oblastí na základě jednotných biofyzikálních kritérií stanovených EK, tak i revizi vymezení oblastí se specifickými omezeními. Vymezení horských oblastí zůstalo beze změny.

V návaznosti na provedenou redefinici ostatních oblastí byly vymezeny tzv. **přechodně podporované oblasti (PPO)**, tj. oblasti původně zařazené do ostatních LFA, které nadále nesplňují kritéria pro zařazení do ANC.

Zažádaná výměra v rámci opatření ANC byla na konci roku 2022 celkem 1,99 mil. ha zemědělské půdy.

Podpory z PGRLF (zveřejněny na www.pgrlf.cz)

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s. (dále jen „PGRLF“) je jedním ze základních pilířů dotační politiky Ministerstva zemědělství. Jde o jeden z nejefektivnějších nástrojů českého zemědělství.

PGRLF byl založen na základě usnesení vlády České republiky č. 337 ze dne 23. června 1993, do obchodního rejstříku byl zapsán 16. září 1993. Od 12. 2. 2008 se PGRLF řídí zákonem č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů. Za dobu svého působení v ČR se stal neodmyslitelnou součástí podpor v resortu zemědělství. Významně pomohl mimo jiné v dobách, kdy bylo nutné zajistit začínajícím subjektům výraznou garanci, aby se pro ně staly úvěry od bank dostupnou formou především zajištění rozšířené produkce. Jeho úloha se nikterak nezmenšuje ani v dnešní době, kdy umožňuje zajišťovat investice, které jsou pro zemědělský resort neustále vysoce potřebné.

V současné době zahrnuje nabídka podpůrných programů PGRLF programy určené pro zemědělské prvovýrobce, zpracovatele zemědělské produkce a podnikatele v oblasti zpracování dřeva a lesního hospodářství. Vedle primárních podpor ve formě subvence částí úroků z komerčních úvěrů je dnes poskytována přímá podpora pojištění či nákupu zemědělské půdy, nebo podpora ve formě úvěrů poskytnutých PGRLF.

Významnou roli PGRLF plní prostřednictvím podpor pojištění hospodářských zvířat a plodin, pojištění produkce školet s produkcí sadebního materiálu lesních dřevin a pojištění lesních porostů.

Programy podpory ve formě subvence částí úroků z komerčních úvěrů (snížení úrokového zatížení):

- **Zemědělec** – investiční podpora zaměřená zejména na realizaci dlouhodobých investičních záměrů s ohledem na restrukturalizaci a zvýšení efektivnosti, modernizaci, snížení výrobních nákladů, zlepšení jakosti a další rozvoj zemědělských subjektů.
- **Podpora nákupu půdy** – cílem programu podpory je zpřístupnit pořízení zemědělské půdy jako primárního výrobního prostředku zemědělských prvovýrobce.
- **Lesní hospodář** – cílem programu podpory je vytvořit předpoklady pro rozvoj lesního hospodářství, kdy příjemce podpory investuje zejména do strojního zařízení a mechanizačních prostředků.
- **Zpracovatel dřeva** – cílem programu podpory je zpřístupnit nákup techniky nebo technologií pro dřevozpracující provozovny, které umožní zpracování dřeva a dřevního odpadu v jednotlivých částech výroby.
- **Lesní školkař** – cílem programu podpory je vytvořit předpoklady pro rozvoj lesní školkařské činnosti, kdy příjemce podpory investuje zejména do strojního zařízení a mechanizačních prostředků pro provozování lesní školkařské činnosti.
- **Zpracovatel** – program je určen pro podnikatele, kteří se zabývají zpracováním zemědělských produktů.

Programy podpory ve formě přímé finanční podpory:

- **Finanční podpora pojištění hospodářských zvířat a plodin** – cílem programu podpory je zpřístupnění pojistné ochrany širokému okruhu zemědělců, a tím dosažení vyššího zajištění podnikatelských aktivit proti nepředvídatelným škodám.
- **Pojištění produkce lesních školek** – zpřístupnění pojistné ochrany sadebního materiálu lesních dřevin pěstovaných v lesních školkách.
- **Finanční podpora pojištění lesních porostů** – cílem programu podpory je zpřístupnění pojistné ochrany lesních porostů a tím dosažení vyššího zajištění podnikatelských aktivit proti nepředvídatelným škodám.

Programy podpory ve formě úvěru poskytovaného PGRLF:

- **Investiční úvěry + podpora na snížení jistiny úvěru** – jsou určeny na pořízení investičního majetku, který souvisí se zpracováním zemědělských produktů ve smyslu Pokynů PGRLF. Úvěr nesmí být použit na nákup (pořízení) nemovitého majetku.
- **Investiční úvěry Zemědělec + podpora na snížení jistiny úvěru** – jsou určeny pro malé a střední podniky (MSP) na pořízení investičního majetku, který souvisí se zemědělskou prvovýrobou. Úvěr nesmí být použit na nákup (pořízení) nemovitého majetku.
- **Sociální zemědělství** - cílem programu podpory je vytvořit předpoklady pro zajištění a rozvoj zaměstnávání pracovníků se zdravotním postižením zemědělskými podnikateli.
- **Úvěry na nákup půdy + podpora na snížení jistiny úvěru** - cílem programu je zpřístupnit pořízení zemědělské půdy jako primárního výrobního prostředku zemědělským prvovýrobcům.
- **Provozní úvěry + podpora na snížení jistiny úvěru** - podpora je určena na provozní financování zemědělských prvovýrobců, zpracovatelů zemědělských produktů a podnikatelů v lesním hospodářství nebo zpracování dřeva.

Programy podpory ve formě záruk poskytovaných PGRLF:

- **Zajištění úvěrů** - podpora je poskytována ve formě ručení PGRLF za investiční úvěry poskytnuté podnikatelům v oblasti zemědělské prvovýroby, zpracování zemědělských produktů, lesního hospodářství či zpracování dřeva.

Více informací na <http://www.pgRLF.cz/>.

VZDĚLÁNÍ

Odborná příprava v oblasti koní je velmi rozmanitá pokud jde o druh školského zařízení, obsah i metody odborné přípravy. Uveden je stručný přehled hlavních vzdělávacích institucí:

Střední školy

Střední škola technická

Jezdec a chovatel koní

Dělnická 2 I, Velebudice, 434 01 Most

www.sstmmost.cz

Střední škola dostihového sportu a jezdeckví Praha Velká Chuchle

U závodistiště 325/I, 159 00 Praha 5 – Velká Chuchle

www.dostihovaskola.cz

Albrechtova střední škola Český Těšín

Tyršova 2/6 I I, 737 01 Český Těšín

www.albrechtovastredni.cz

Střední škola chovu koní a jezdeckví Kladruby nad Labem

Kladruby nad Labem 105, 533 14 Kladruby nad Labem

www.skola-kladrubynl.cz

Střeni škola gastronomie, farmářství a služeb Jeseník

U Jatek 8, 790 01 Jeseník

www.sosjesenik.cz

Vyšší odborná škola a Střední zemědělská škola

Mendelova 131, 256 01 Benešov

www.zemsbn.cz

Jezdecká akademie – střední odborná škola Mariánské Lázně, s.r.o.

(Soukromá škola)

Mariánské Lázně 569, 353 01 Mariánské lázně

www.jezdeckaakademie.cz

Střední škola hotelová a služeb Kroměříž

Na Lindovce 1463/I, 767 01 Kroměříž

www.hskm.cz

Česká zemědělská akademie v Humpolci, střední škola

Školní 764, 396 01 Humpolec

www.cza-hu.cz

Střední škola zemědělská a zahradnická Olomouc

U hradiska 7/4, 779 00 Olomouc

www.zemedelkaolomouc.cz

Soukromá střední škola zemědělská s.r.o.

Pozďatín 83, 675 03 Pozďatín

www.agroskola.eu

Střední odborné učiliště Uherský Brod - SŠ řemesel a chovatelství

Svat. Čecha 1110, 688 01 Uherský Brod

www.ssuhibrod.cz

Střední zemědělská škola Rakovník

Pražská 1222, 269 01 Rakovník

www.szesrak.cz

Střední zemědělská škola Brandýs nad Labem

Zápská 302, 250 01 Brandýs nad Labem

www.szesbrandys.cz

Střední škola zahradnická a zemědělská Antonína Emanuela Komerse

Českolipská 123, 40502 Děčín – Libverda

libverdadc.cz

Střední škola zemědělská a veterinární Lanškroun

Dolní Třešňovec 17, 563 01 Lanškroun

www.szes-la.cz

Vysoké školy

Česká zemědělská univerzita

Fakulta agrobiologie a potravinových zdrojů

Kamýcká 129, 165 00 Praha – Suchbátka

www.czu.cz

Mendelova univerzita v Brně

Agronomická fakulta

Zemědělská 1665/1, 602 00 Brno

www.mendelu.cz

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Fakulta zemědělská a technologická

Branišovská 1645/31a, 370 05 České Budějovice

www.jcu.cz

Veterinární univerzita Brno

Fakulta veterinárního lékařství

Fakulta veterinární hygieny a ekologie

Palackého tř. 1, 602 00 Brno

www.vfu.cz

Vydalo Ministerstvo zemědělství
Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1
internet: www.eagri.cz
e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-679-8

Praha 2022